Webinar: Barn og unges helsetjeneste

26. april 2023

HELSE FONNA InnoMed

Agenda

Kort introduksjon	InnoMed
Videohilsen	Ellen Margrete Karlsen, avdelingsdirektør for avdeling barne- og ungdomshelse i Helsedirektoratet
Bakgrunn for prosjektet Barn og unges helsetjeneste	Ester Marie Espeset, Helse Fonna
Erfaringsdeling: Barn og unges helsetjeneste Helse Møre og Romsdal	Toril Kvisvik, Prosjektkoordinator Barn og unges helsetjeneste i Møre og Romsdal
Erfaringsdeling: Barn og unges helsetjeneste Helse Stavanger	Lars Øhlckers, Helse Stavanger
Gjennomgang av Implementeringsguide	Helse Fonna og InnoMed

Kjøreregler

- Mute når du ikke snakker
- Ha gjerne på kamera når du snakker
- Bruk chatten aktivt underveis i webinaret

Kort introduksjon

Om InnoMed

Fokus

- Jobbe fokusert innen forankrede satsingsområder.
- Jobbe i skjæringspunktet mellom kommuner og HF.
- Jobbe med prosessveiledning innen tjenesteinnovasjon.
- Bidra til organisatorisk implementering.
- Sikre at konkrete erfaringsgrunnlag spres og gjenbrukes av andre.

Prosessveiledning

- Prosessveiledning gis til prosjekter med spredningsverdi på tvers av regioner
- Prosjekter som styrker samhandling mellom spesialist- og primærhelsetjenesten blir prioritert.
- Det er ønske om å prioritere fokus på digital hjemmeoppfølging og bruk av video.

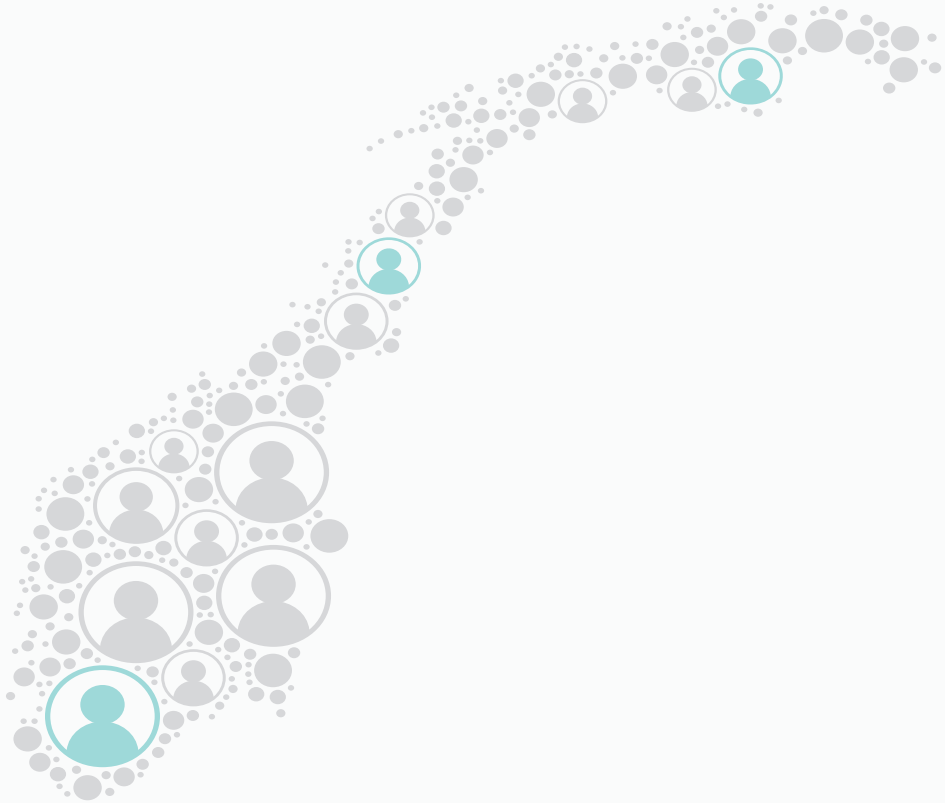

Styringsgruppe Ressursgruppe Sekretariat

Innomed.no

Webinar og podcast

Sosiale medier

Prosess-veiledere

Videohilsen

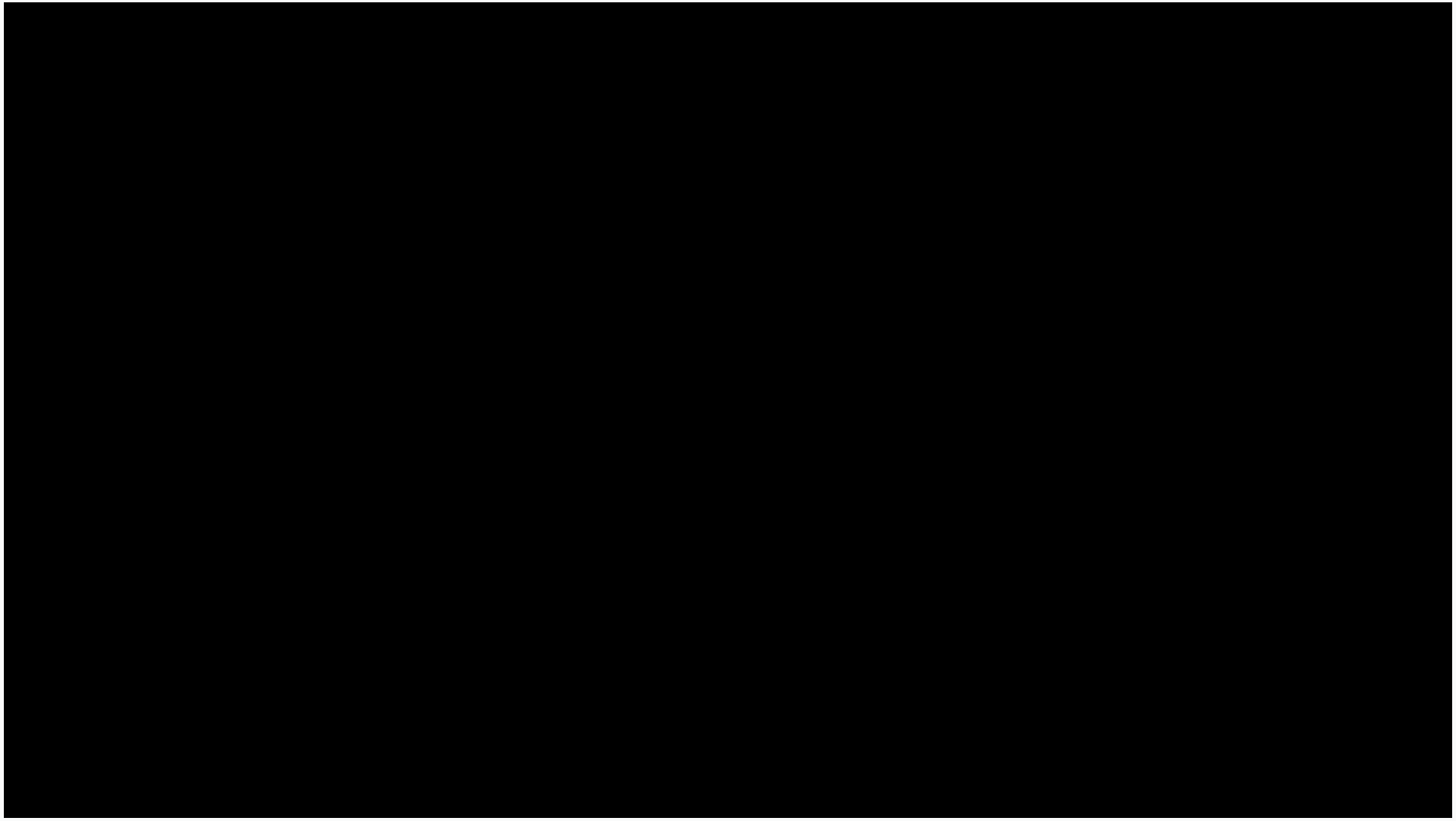

Bakgrunn for prosjektet: Barn og unges helsetjeneste

Hva er Barn og unges helsetjeneste?

BARN OG UNGES HELSETENESTE

HELSE FONNA

FOUSAM

Behovet

Barn, unge og familier ønsker èn vei inn til tjenestene og et helthetlig og samordnet tilbud

Realiteten

Hvorfor er psykisk helsearbeid for barn og unge så komplisert?

ANSVAR
på tvers av tjenester, nivåer og lovverk

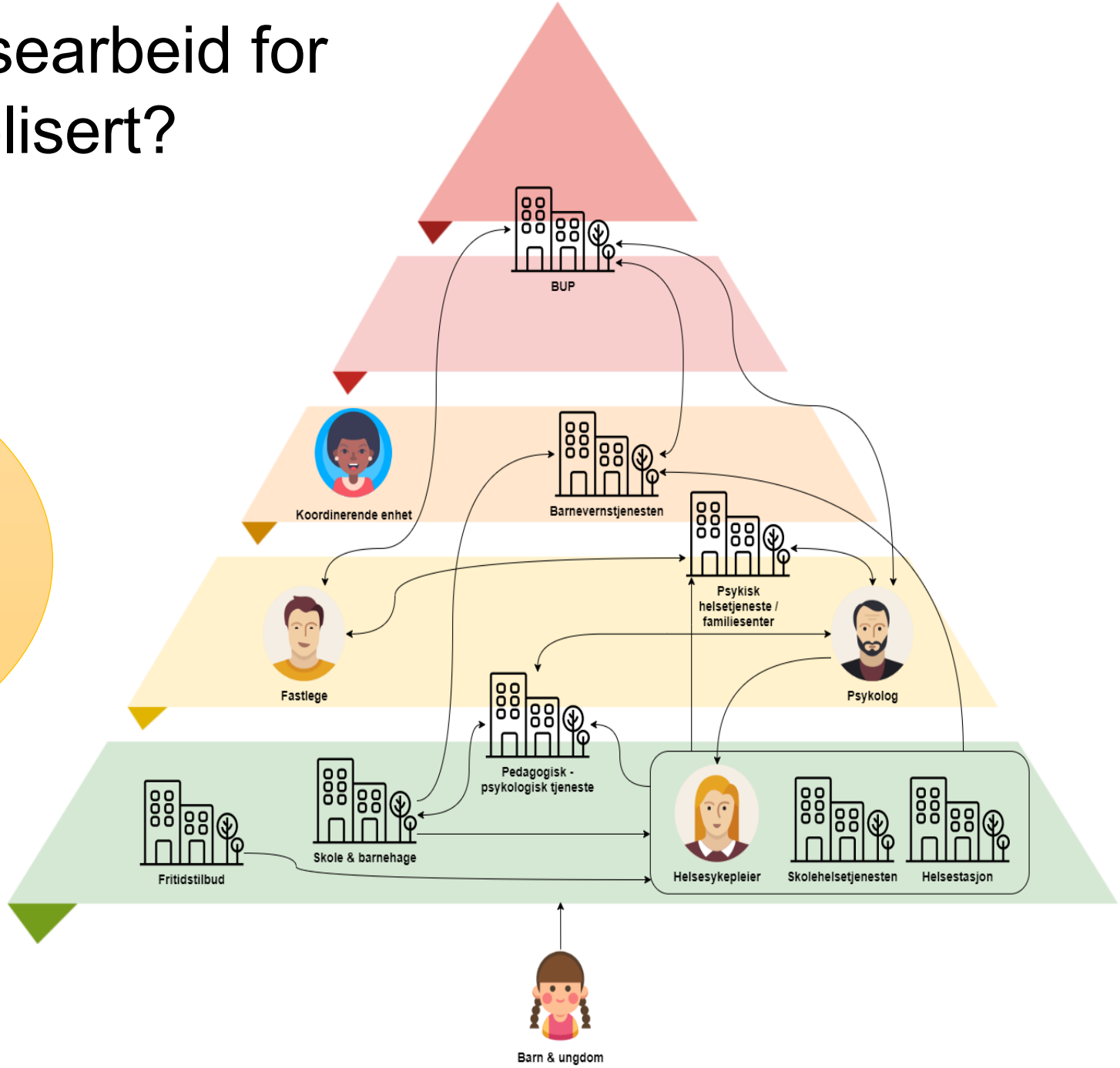

Et felles behov for avklaring av roller, ansvar og oppgavefordeling

BAKGRUNN

16 KOMMUNER
42 629 barn/unge

BUP Stord
14 800 barn/unge
BUP Haugesund
28 000 barn/unge

HELSE FONNA-REGIONEN

MÅLET MED BARN OG UNGES HELSETJENESTE

Å sikre sammenhengende tjenester på tvers av kommune og spesialisthelsetjeneste for barn og unge med psykiske helseplager gjennom å:

1. Forankre utviklingsarbeidet og sikre bred involvering
2. Utvikle samhandlingsforløp som verktøy
3. Skape arenaer for kulturbygging og dialog
4. Gjøre samhandlingsforløp kjent og tatt i bruk

1. Forankring og involvering

Forankring i helsefellesskapet

Forankring i toppledelse i både kommuner og foretak via Helsefellesskaps-strukturen

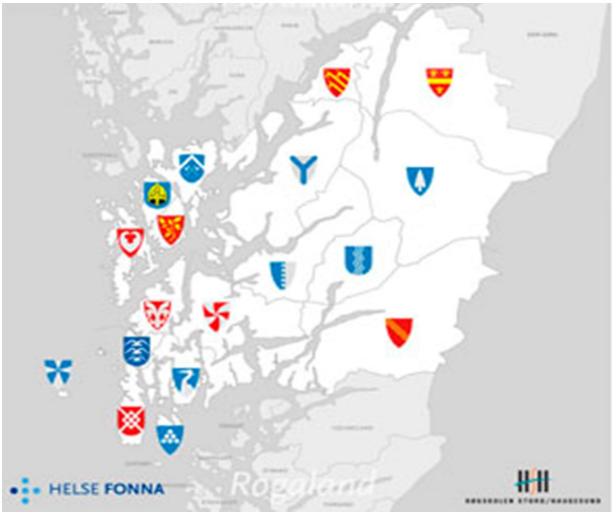

Forvaltning i FSU barn og unge

Faglig innhold forvaltes gjennom Faglig samarbeidsutvalg barn og unge og gjennom etablerte faglige nettverk.

Brukerinvolvering

Brukerorganisasjoner, ungdom eller foreldre representert på alle arrangementer og i alle grupper.

Bred involvering av fagfolk

Fagfolk fra ulike kommunale tjenester, spesialisthelsetjenesteog fastleger involveres i arbeidsgrupper, møter, samhandlingsdager og høringer.

2. Utvikle samhandlingsforløp som verktøy

Hvem gjør hva?

Her finner du informasjon om de ulike tjenestens rolle og ansvar i forhold til barn og unge med angstplager.

- Fastlege
- Helsestasjon og skolehelsetjeneste
- Barnehage
- Skole
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- Kommunale psykiske helsetjenester for barn og unge
- Fysio- og ergoterapitjeneste
- Koordinerende enhet
- Barnevernstjeneste
- Psykisk helsevern for barn og unge (BUP)

- Tjenestens rolle og ansvar
- Kartlegging i tjenesten
- Tiltak i tjenesten
- Henvisning til andre tjenester
- Samarbeid med andre tjenester
- Medvirkning og samtykke

3. Skape arenaer for kulturbygging og dialog

- Sette barn og unges behov i sentrum
- Kjennskap til hverandres tjenester
- Felles språk og virkelighetsforståelse
- Skape enighet om roller og ansvar

4. Gjøre samhandlingsforløp kjent og tatt i bruk

Prosjektfase 2016-2018

- Utviklingsarbeid Fonna
- Implementeringstiltak

Implementering 2018-2022

- Regional bredding og utvikling
- Implementering i hver kommune/tjeneste

Forankring og videreutvikling 2023 →

- Bredding til andre regioner
- Lokal forankring i FSU barn og unge i helsefellesskapet
- Behov for nye implementeringstiltak

Erfaringer med i Helse Fonna

- «Veien er målet»
- Et godt verktøy for samhandling på individ og systemnivå
- Større enighet om roller og ansvar
  - Flere barn og unge får hjelp på rett nivå (reduksjon i avslagsprosent)
- Både BUP og kommuner har «ryddet i eget hus» for å tydeliggjøre tilbudet
- Best implementert i de kommunale tjenestene, fremdeles en jobb å gjøre i forhold til fastlegene.

→Implementering er komplekst og tar lang tid!

→Krever forankring i ledelse og i faste strukturer

HELSE FONNA

Bilder av ungdomsrådet Helse Fonna og besøk av helse og omsorgsminister Bent Høie

Historisk utvikling over tid

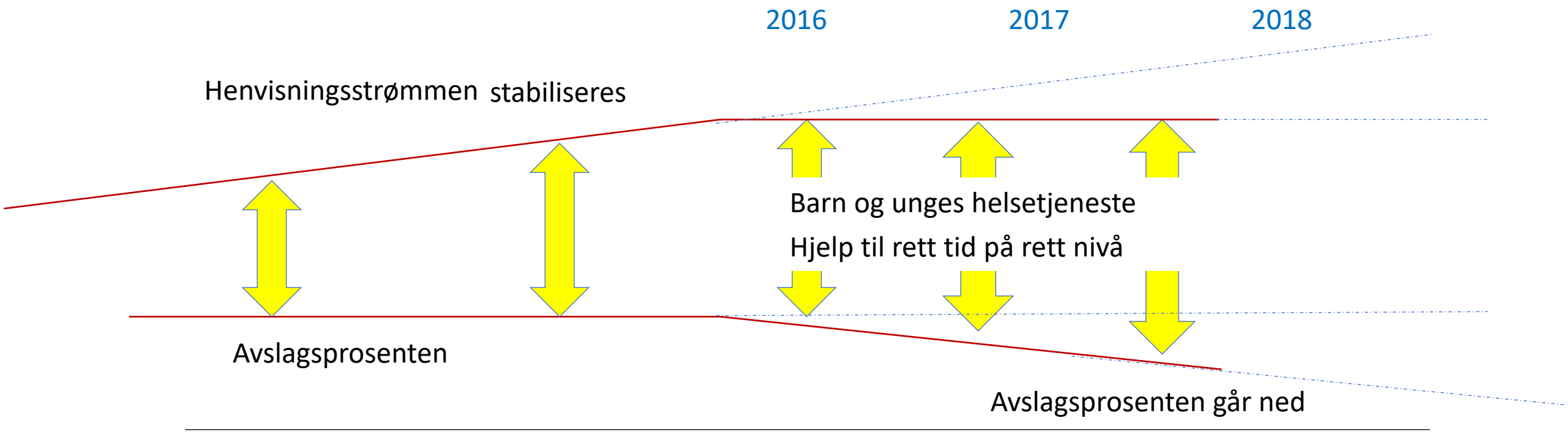

HELSE FONNA

Utvikling nå

2016 2017 2018

Barn og unges helsetjeneste

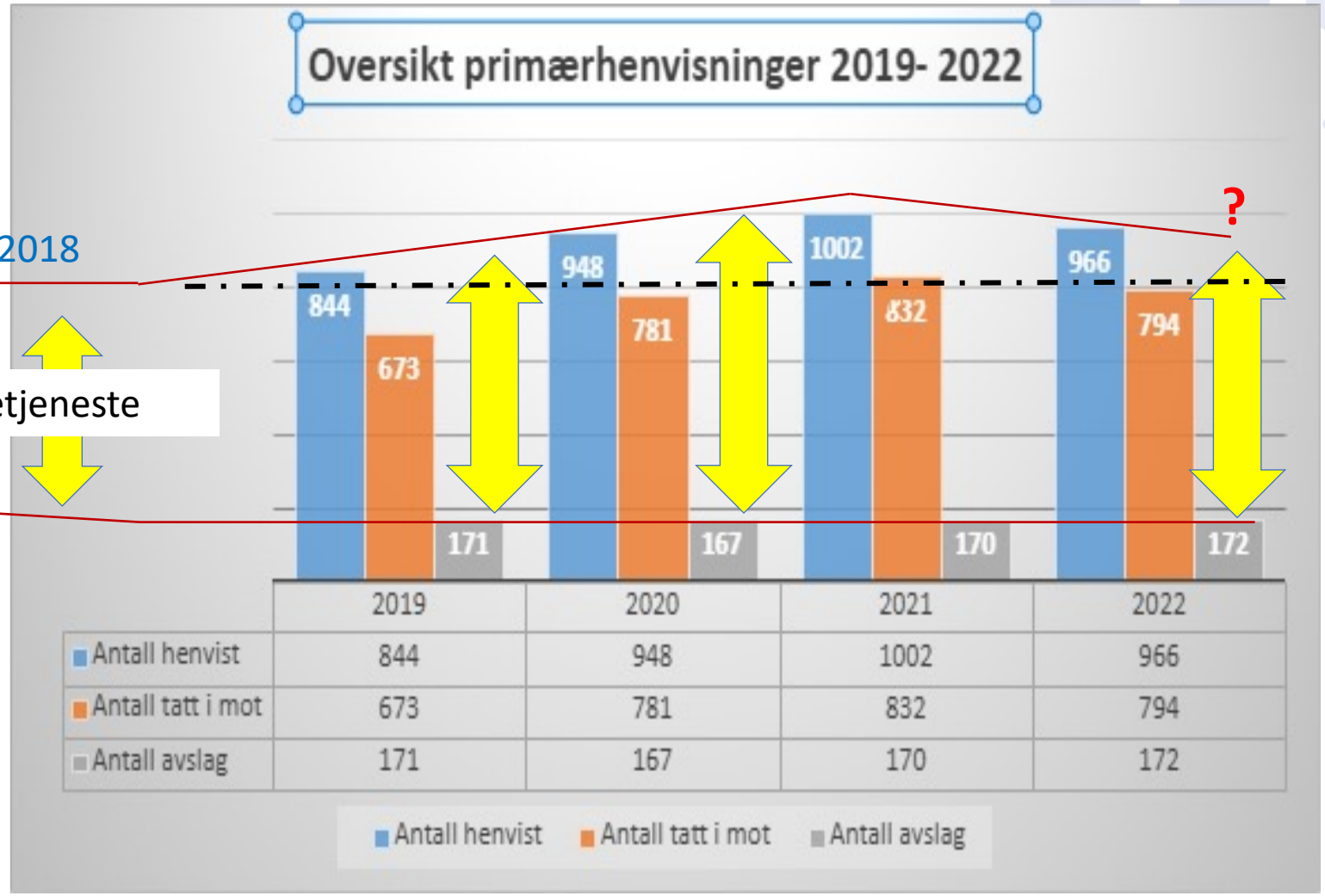

	2019	2020	2021	2022
Antall henvist	844	948	1002	966
Antall tatt i mot	673	781	832	794
Antall avslag	171	167	170	172

Antall henvist Antall tatt i mot Antall avslag

HELSE FONNA

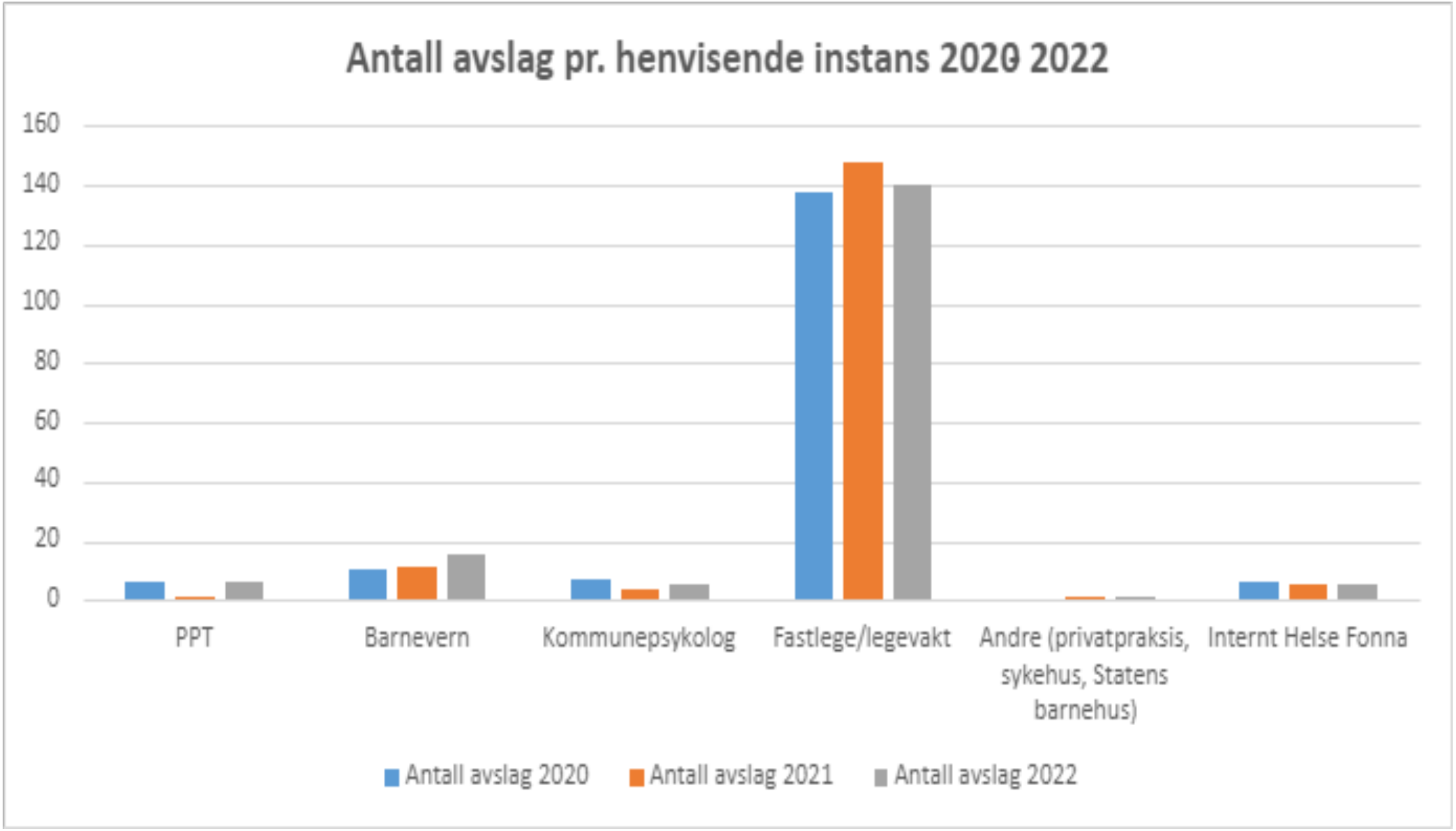
Antall avslag pr. henvisende instans 2020 2022
160
140
120
100
80
60
40
20
0
PPT
Barnevern
Kommunepsykolog
Fastlege/legevakt
Andre (privatpraksis, sykehus, Statens barnehus)
Internt Helse Fonna
Antall avslag 2020
Antall avslag 2021
Antall avslag 2022

Er barn og unges helsetjeneste kjent og tatt i bruk?

Kjenner du til Barn og unges helsetjeneste i Helse Fonna?

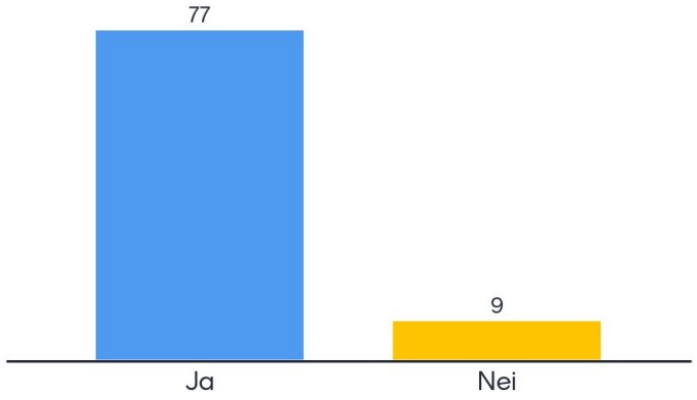

Brukes samhandlingsforløpene i oppfølgingen av barn og unge i din tjeneste/ kommune?

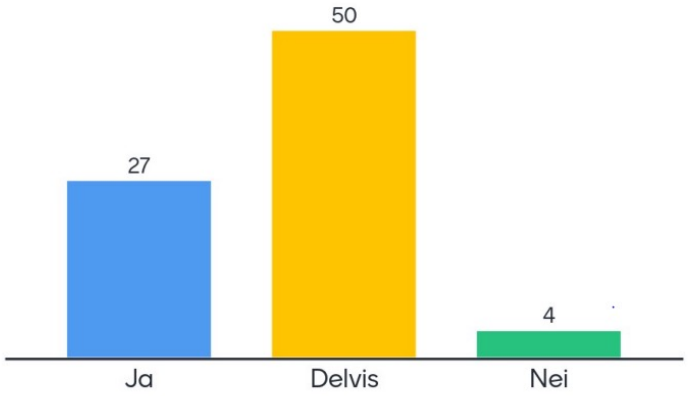

Er roller og ansvar avklart?

Opplever du at roller og ansvar er avklart i oppfølgingen av barn og unge med psyk. helseplager i kommunen/ sykehuset der du jobber?

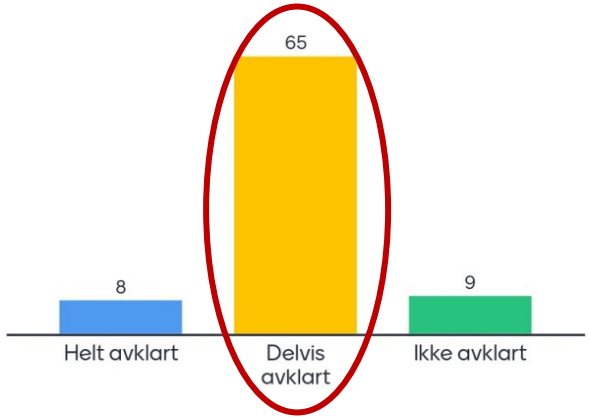

Opplever du at roller og ansvar er avklart i samarbeidet mellom kommunen og BUP?

Sammenkartet Fonna-regionen

- Sammen-kartet er utviklet i Helse Stavanger
- Vi har utviklet et felles kart over Fonna regionen som et tiltak for å lage forløpene mer kjent.
- Vi har basert på tiltakspyramiden fordi vi ønsker å tydeliggjøre tjenestenes ansvar og roller på ulike nivå.
- Kartet gjenspeiler ikke organisering i alle kommuner, men er ment som et verktøy for dialog om samhandling.
- Parallelt jobber vi med å lage oversikter over det lokale tilbudet i hver kommune.

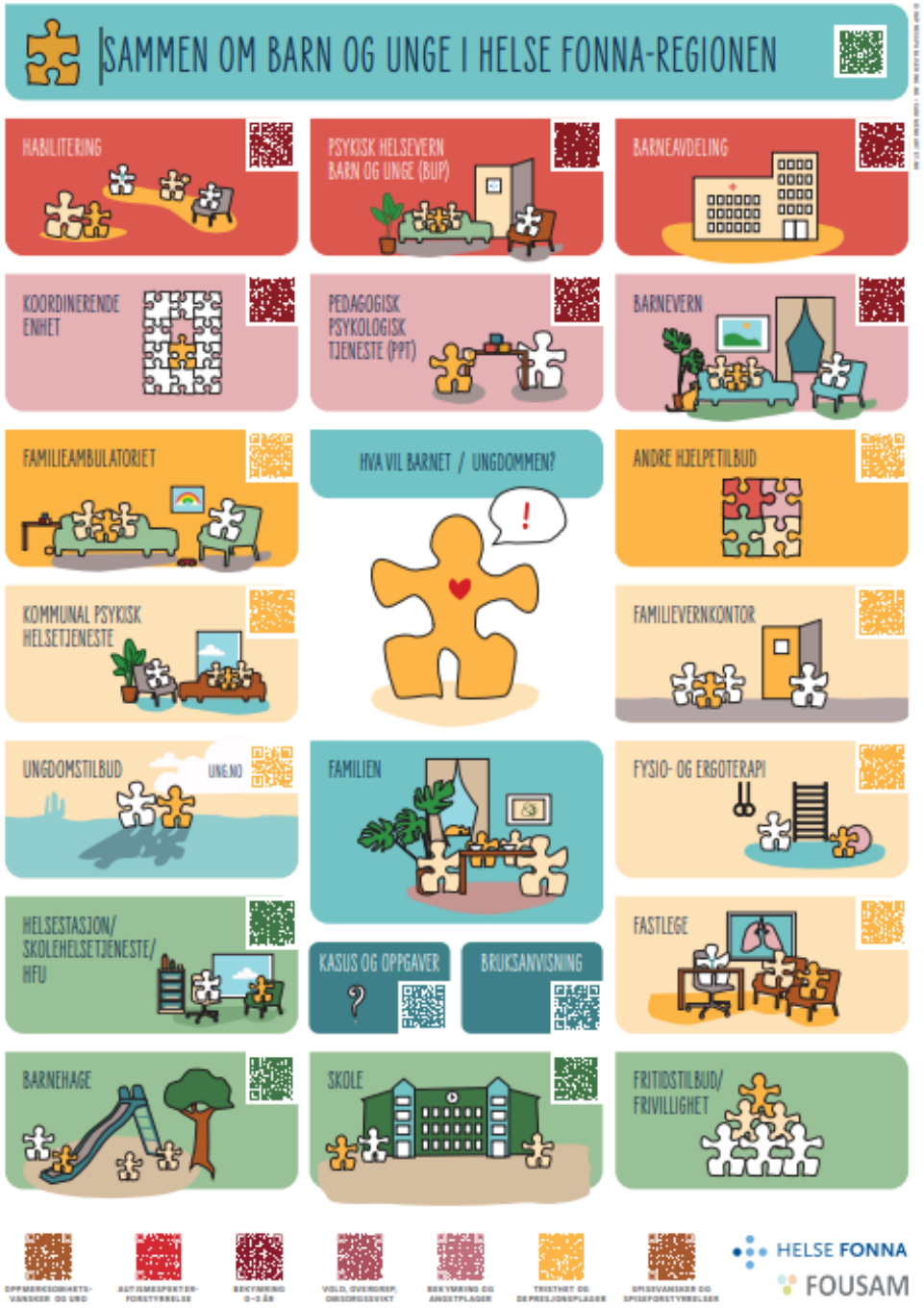

Barn og unges helsetjeneste i andre områder

- Helse Vest:
  - Stor satsing fra 2019-2022 med støtte fra Helse Vest
  - Lokale samhandlingsprosjekter i Stavanger, Bergen og Førde
- Helse Midt:
  - Møre og Romsdal prosjekt med 26 kommuner og 4 BUPer
  - Nord-Trøndelag prosjekt med alle kommuner
- Helse Sør-Øst:
  - Pilotprosjekt i Agder – Samhandlingsforløp for nevroutviklingsforstyrrelser
  - Kontakt med diverse miljøer i regionen

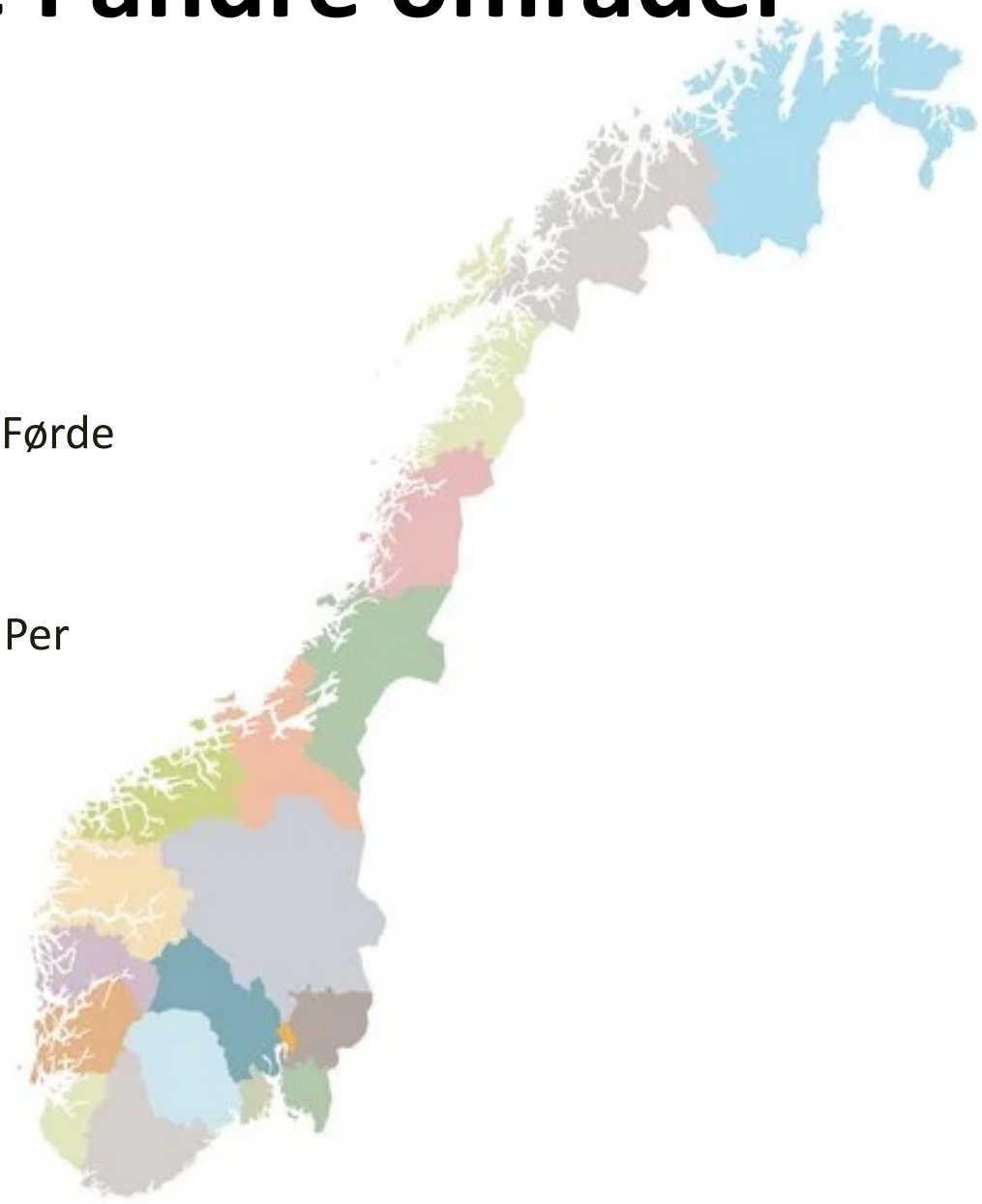

Erfaringsdeling: Barn og unges helsetjeneste, Helse Møre og Romsdal

Barn og unges helseteneste

Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal

HELSE MØRE OG ROMSDAL
På lag med deg for helsa di

Suksesskriterier - implementering

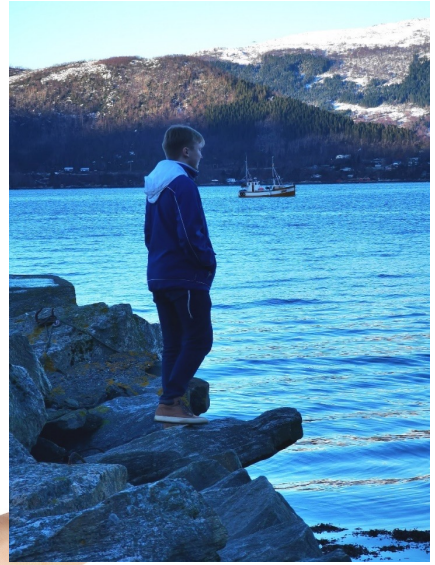

- Felles utfordring
- Lære av andre – Helse Fonna
- Tydelig målsetting og plan som kan justeres
- Bredt sammensatt prosjektgruppe
- Involvering av alle tjenester
- Brukermedvirkning
- Forankring – ledelse og Helsefellesskap
- Prosesstøtte fra InnoMed – gode verktøy
- Prosjektmidler

Utfordringer

- Utfordrende å nå ut til alle
- Involvering av leger
- Det arbeides ulikt – spes. PPT
- Mange større satsninger
- På tvers av forvaltningsnivå – oppvekst og helse
- Forventninger til hverandre
- «tunge» organisasjoner å endre

Lasse (26) var «kasteball» i systemet – nå skal han være med på å fikse det: – Brenner for dette

Lasse Alexander Honningsvåg (26) har følt seg som en kasteball på jakt etter god hjelp i psykiatrien i Norge. Nå er han med på å forme et prosjekt som skal gjøre det enklere å få riktig behandling, samtidig som det får bukt med lange ventetider.

Tidens Krav 2.10.21

Målsetting

Å sikre sammenhengende tjenester mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser i Møre og Romsdal, og gi barn og unge med psykiske vansker

«rett hjelp – på rett sted – til rett tid».

Delmål:

- Tydeliggjøre rolle og ansvarsområder i de involverte enhetene rundt barn og unge og psykisk helse, slik at barn og unge slipper å være «kasteballer» mellom tjenestene
- Unngå at barn og unge må vente lenge på hjelp både i kommune og sykehus
- Sikre god informasjonsflyt mellom poliklinikk for barn og unge psykisk helsevern (BUP) og kommuner
- Arbeide for å sikre kompetansedeling og veiledning mellom BUP og etater i kommunen

Hovudfokus

- Etablere barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal

«Helse Fonna-modellen» - et kart over tenestene for barn og unge

Samhandlingsforløp som er tydelige ift ansvarsområder og hvem som gjør hva og når, fra første bekymring for barnet/ungdommen og tidlig intervensjon i kommunehelsetjenesten, via henvisning og behandling i spesialisthelsetjenesten til videre oppfølging i kommunehelsetjenesten.

Barn og unges helseteneste

Eit kart over tenestene for barn og unge

7 samhandlingsforløp

- Angstplager
- Autismespekterforstyrring
- Bekymring for barn 0-3 år
- Oppmerksomhetvanskar og uro
- Spisevanskar og spiseforstyrring
- Tristhet og depresjonsplager
- Vold, overgrep og omsorgssvikt

Barn og unges helseteneste - Helse Møre og Romsdal (helse-mr.no)

https://helse-fonna.no/barn-og-unges-helseteneste

Prosessplan «Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal» (BUHT)

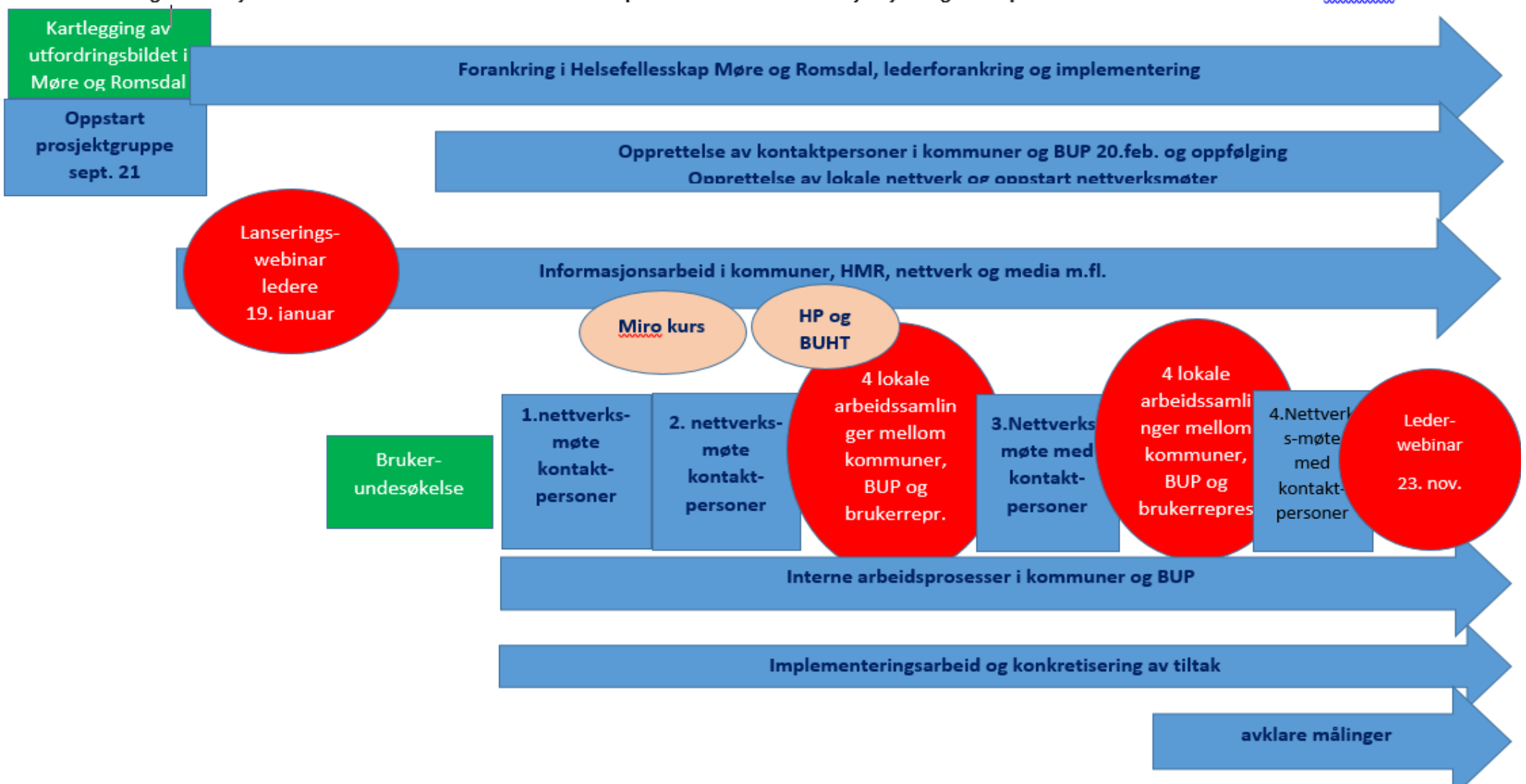

Organisering av Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal

Styringsgruppe
Faglig samarbeidsutval for barn og unge
Helsefellesskap Møre og Romsdal

Prosjekteier
PHBU

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Ungdomsrådet i HMR

Prosjektgruppe
5 Kommuner, 4 BUP, Brukerrepresentant, Fagavdelinga, KORUS

Nettverk Møre og Romsdal
Kontaktpersoner fra alle 26 kommuner og 4 BUP

Kompetanseheving:
RKBU,HABU m.fl.

Arbeidssamlinger
Alle tjenester rundt barn og unge i kommuner og BUP og brukerrepresentanter

Kontaktpersoner i Barn og unges helseteneste i Møre og romsdal

70 kontaktpersoner opprettet i nettverket Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal mars 2022!

- Deltar på nettverksmøter og arbeidssamlinger.
- Har oversikt over tilbud som fins i egen kommune.
- Sprer informasjon om samhandlingsforløpene i egen kommune.
- Kobler på de riktige personene i arbeidet og på de lokale arbeidssamlingene. Be de ulike tjenestene lese igjennom hva deres rolle er i de ulike samhandlingsforløpene. Stemmer kart og terreng?
- Etter hvert får oversikt over hva som skal til for å implementere samhandlingsforløpene i kommuner og BUP.
- For kommuner som arbeider med å utvikle modeller for å handle på bekymring og for tverrfaglig samarbeid (BTI/BTS) kan samhandlingsforløpene med fordel sees i nær sammenheng.

Interne arbeidsprosesser i kommuner og BUP – Mirotavle/matrise

- Stemmer kart og terreng
- Ressurser og utfordringer

Mangler fastlege og psykolog

Føresette blir involvert tidlig

Lokale arbeidssamlinger vår 2022

Lokale arbeidssamlinger høst 2022

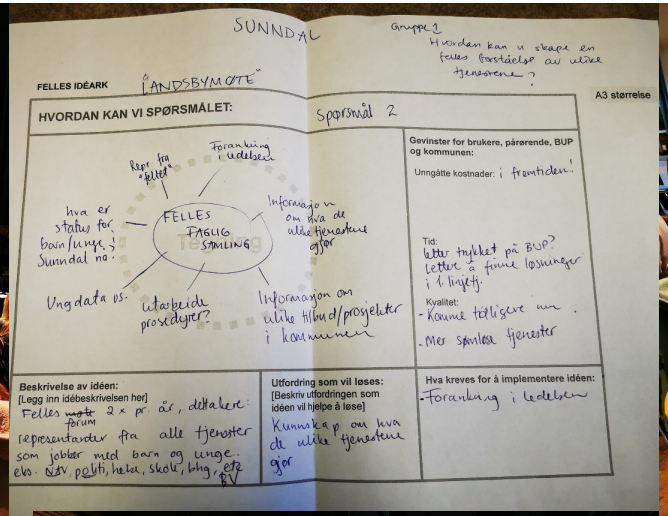

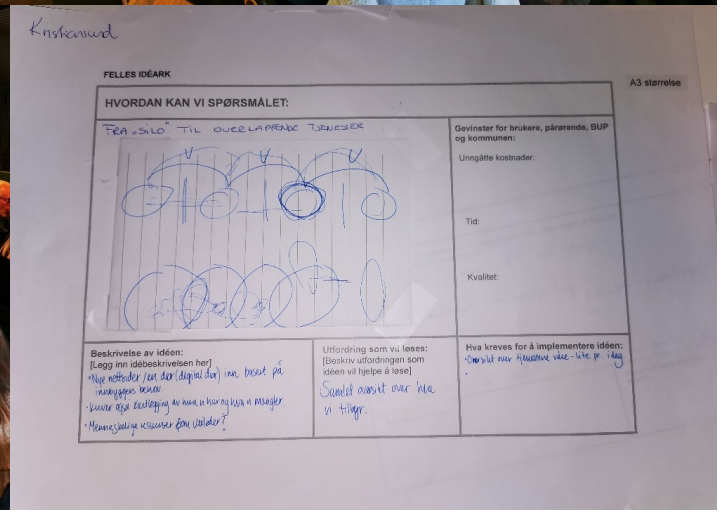

Lederwebinar 23. nov. 22

Målsetting:

- Informasjon om satsningen Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal og hvorfor skal vi prioritere dette?
- Hvordan ledere kan legge til rette for å nå målsettingen om en mer sammenhengende tjeneste rundt barn og unge med psykiske helseutfordringer?

180-200 deltok – ledere og kontaktpersoner i Barn og unges helseteneste, fra oppvekst og helse.

Neste steg?

Konkrete tiltak i
Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal

- Kompetanseheving – arrangere webinar tilknyttet samhandlingsforløpene
- Dialogbasert inntak – oppstart høst 2023
- Sikre tilstrekkelig informasjonsflyt mellom kommuner og BUP – skjema/sjekkliste
- Brukerwebinar x 2 i året
- Synliggjøre tilbudene som fins i kommuner og BUP – gode oppdaterte nettsider

Gevinster

- Brukerne får raskere hjelp og et mer helhetlig tilbud – slipper å være kasteballer mellom tjenestene
- Bedre kjennskap til hverandre → bedre samhandling rundt brukerne
- Bedre bruk/utnyttelse av ressurser

Resultatindikator:

- Økt brukertilfredshet
- Kortere ventetid på BUP
- Lavere avslagsprosent i BUP

Prosessplan «Barn og unges helseteneste i Møre og Romsdal» (BUHT)

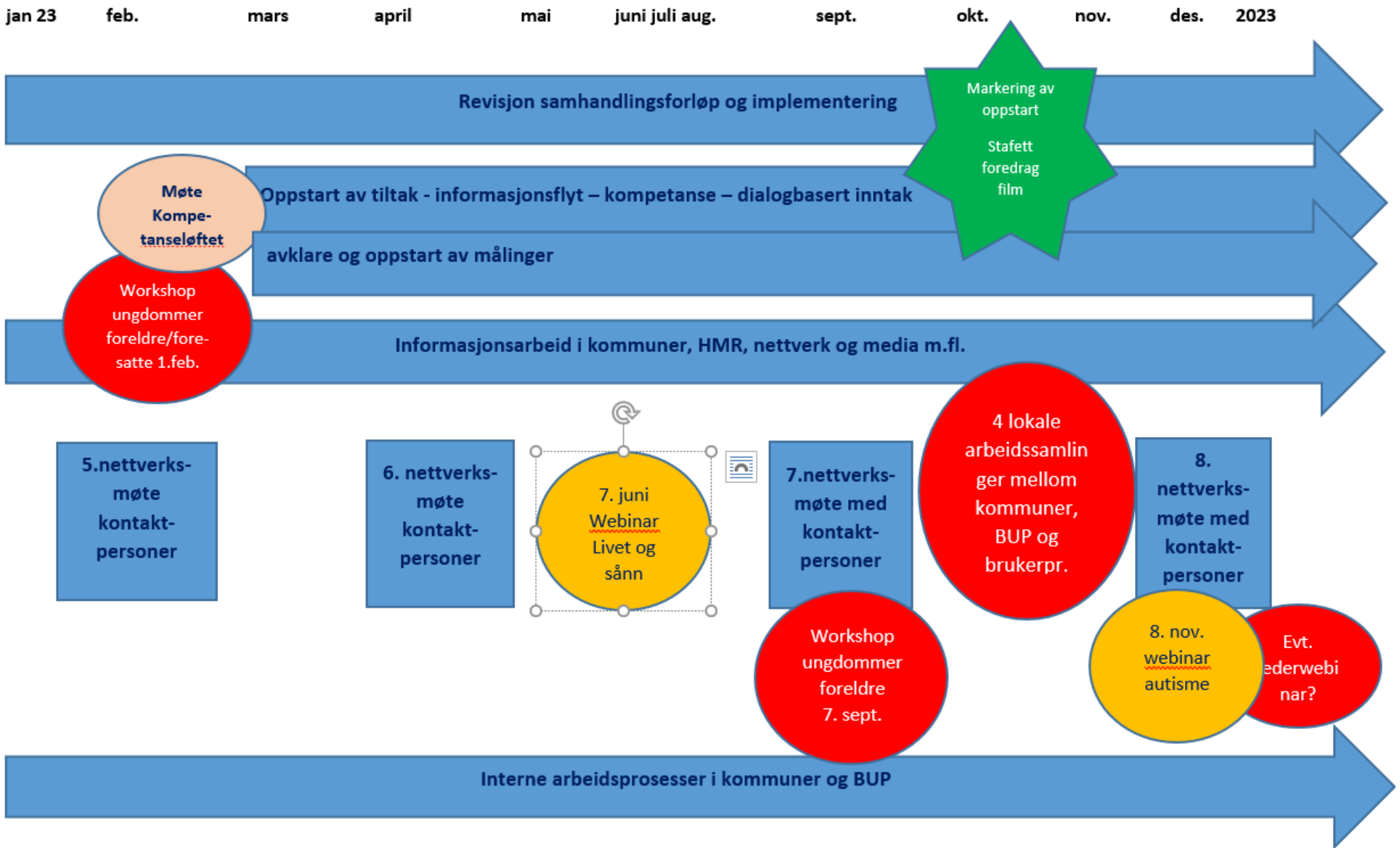

Målsetting: Å sikre sammenhengende tjenester mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser i Møre og Romsdal

Erfaringsdeling: Barn og unges helsetjeneste, Helse Stavanger

Barn og unges helsetjeneste

Et kart over tjenestene for barn og unge – erfaringer fra Helse Stavanger

Ledelsesforankring

Forankring i toppledelse i både kommuner og foretak via Samhandlingsutvalget og SSU/helsefelleskapet

Styringsgruppe på tvers

Representanter fra brukerutvalg, kommune og spesialisthelsetjeneste.

Brukerinvolvering

Brukerorganisasjoner, ungdom eller foreldre representert på alle arrangementer og i alle grupper.

Involvering av fagfolk

Fagfolk fra ulike kommunale tjenester, spesialisthelsetjenesten og fastleger involvert i arbeidsgrupper og høringer.

Bygge «vi» kultur

- Et felles støttelag for barn og unge.
- Få kjennskap til hverandres tjenester.
- Felles språk og virkelighetsforståelse.
- Likeverdige partnere.

Utvikle et felles verktøy

- Tjenestene beskriver selv sin faglige virksomhet.
- Oversikt over tjenestenes rolle og ansvar. Hvem gjør hva?
- Gir forankring og involvering, skape legitimitet og eierskap
- 2x50% stilling over 3 år

Prosess og samhandlingsdag

- Invitasjon
- Barrierer og muligheter
- Drømmetjenesten
- Brukerinnspill
- Simuleringsøvelser

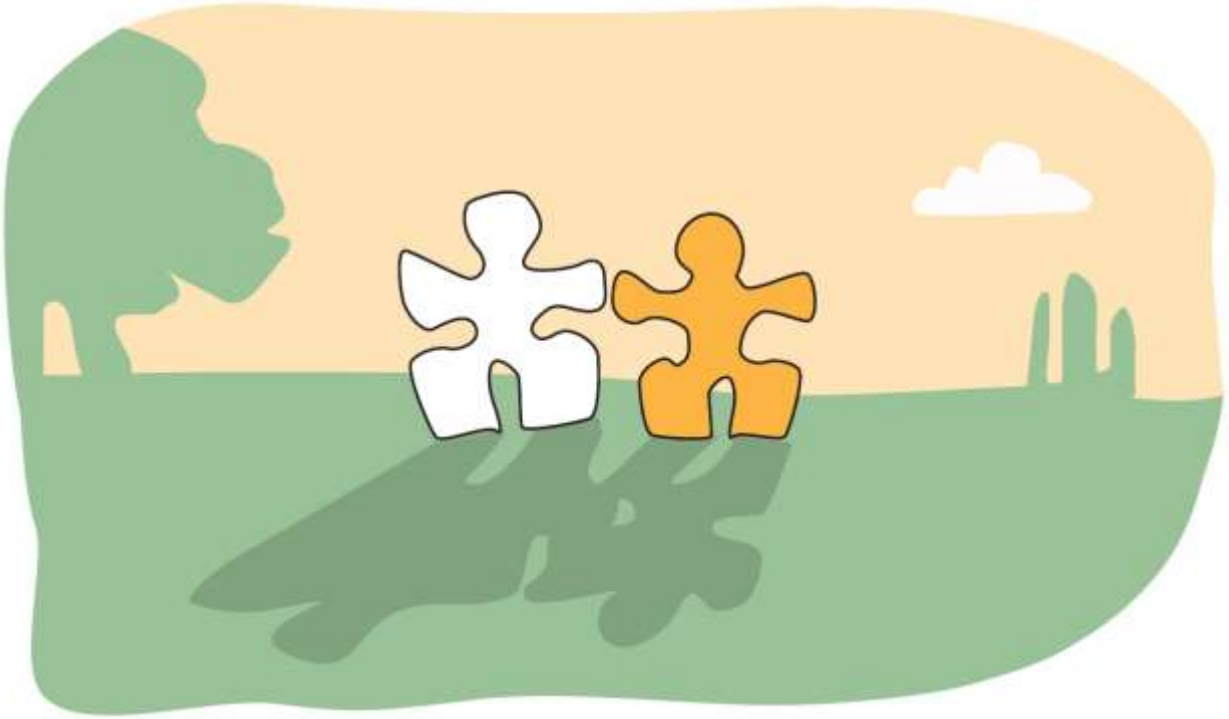

- Og invitasjon til revisjonsarbeid

Felles eierskap

- Verktøyet eies i helsefellesskap av kommuner og foretak som tar det i bruk.
- Alle bidrar til forbedring og videreutvikling av verktøyet

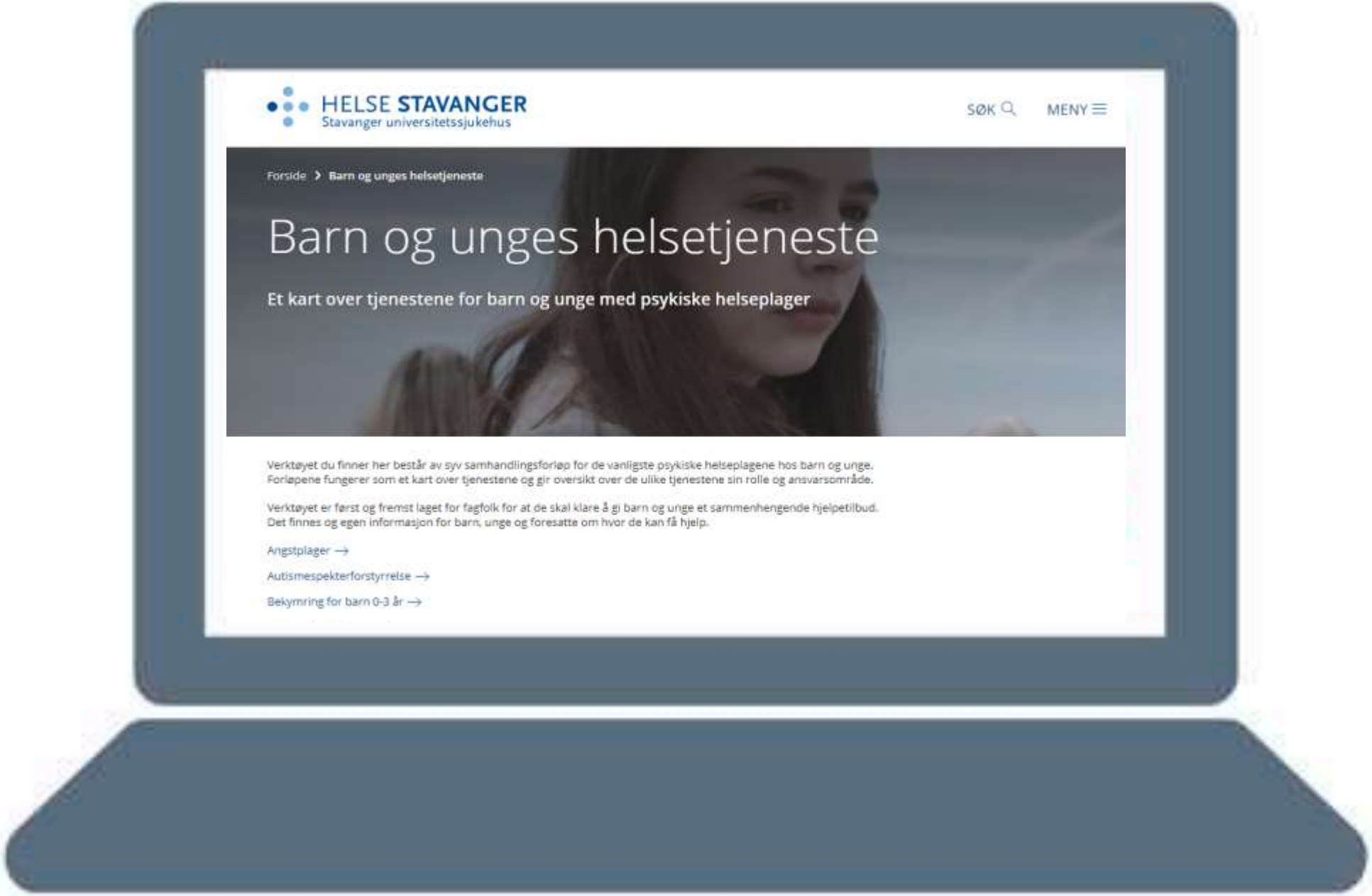
HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjukehus
SØK
MENY
Forside > Barn og unges helsetjeneste
Barn og unges helsetjeneste
Et kart over tjenestene for barn og unge med psykiske helseplager
Verktøyet du finner her består av syv samhandlingsforløp for de vanligste psykiske helseplagene hos barn og unge. Forløpene fungerer som et kart over tjenestene og gir oversikt over de ulike tjenestene sin rolle og ansvarsområde.
Verktøyet er først og fremst laget for fagfolk for at de skal klare å gi barn og unge et sammenhengende hjelpetilbud. Det finnes og egen informasjon for barn, unge og foresatte om hvor de kan få hjelp.
Angstplager →
Autismespekterforstyrrelse →
Bekymring for barn 0-3 år →

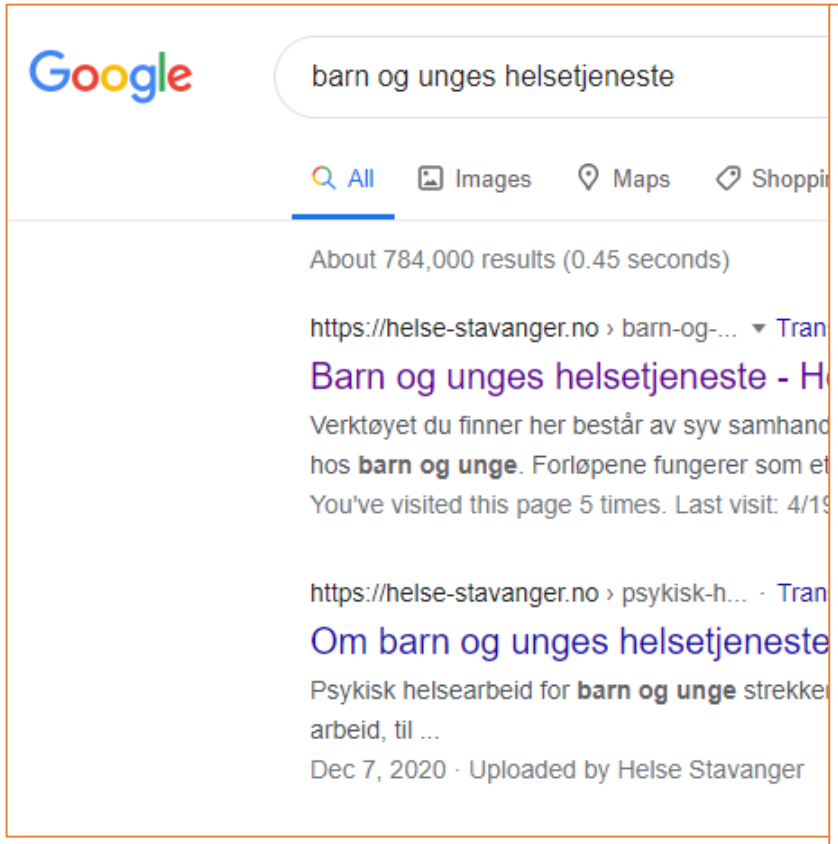

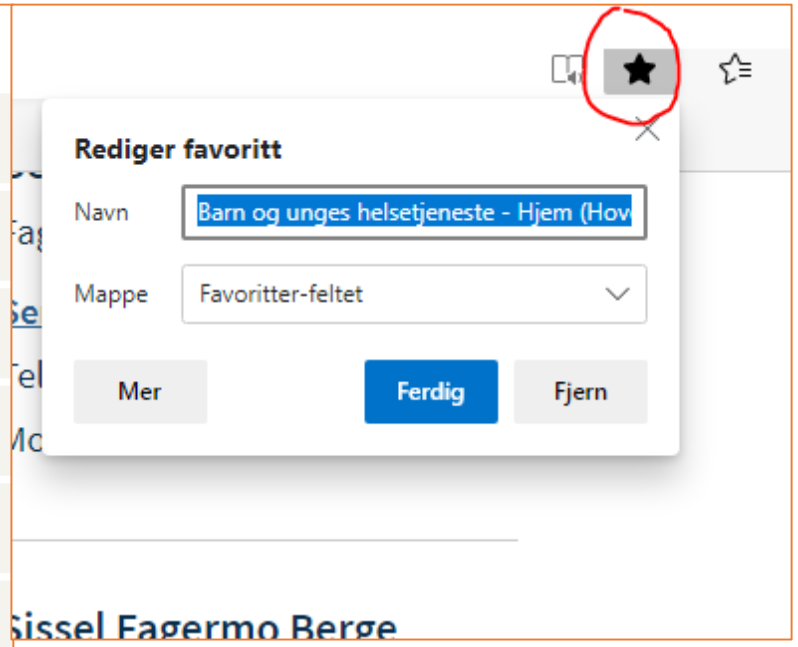

www.helse-stavanger.no/barn-og-unges-helsetjeneste

Ringvirkninger

- Vi må rydde i eget hus
- Utfordre på standardisering og homogenisering
- Utfordre på tydelighet
- Treffes og snakkes

Utfordringer

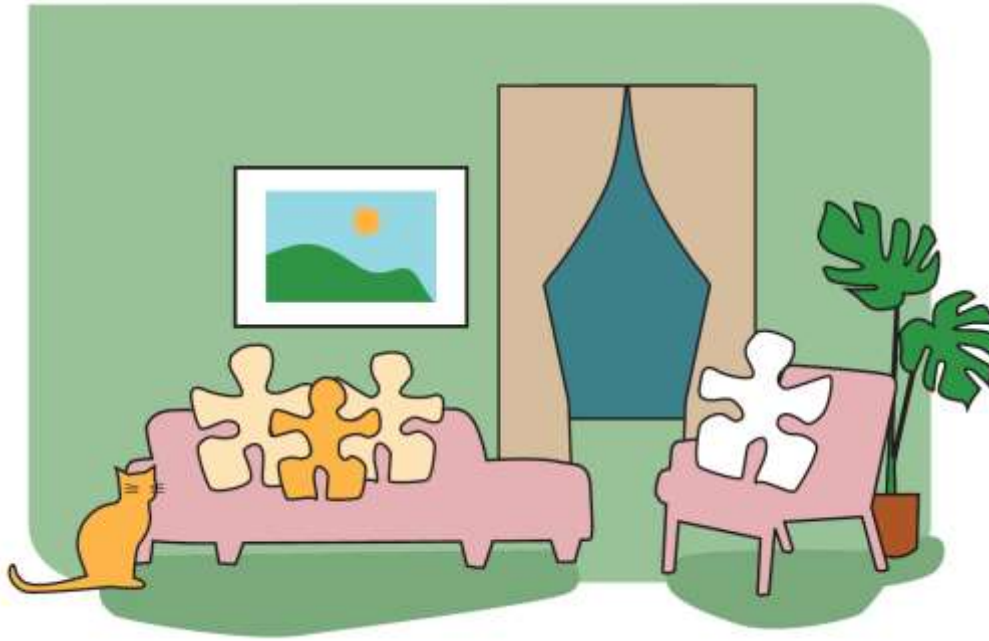

- Mistenksomhet – nå kommer sykehuset igjen
- Frykt for oppgaveforskyvning
- Diagnoser og sykdom som organiserende prinsipp –dimensjonell forståelse
- Interne stridigheter
- Ulike modenhetsnivå

Løsninger

- 100% frivillig
- Dialog og å invitere påvirkning
- Gulerøtter
- Brukere

Men;

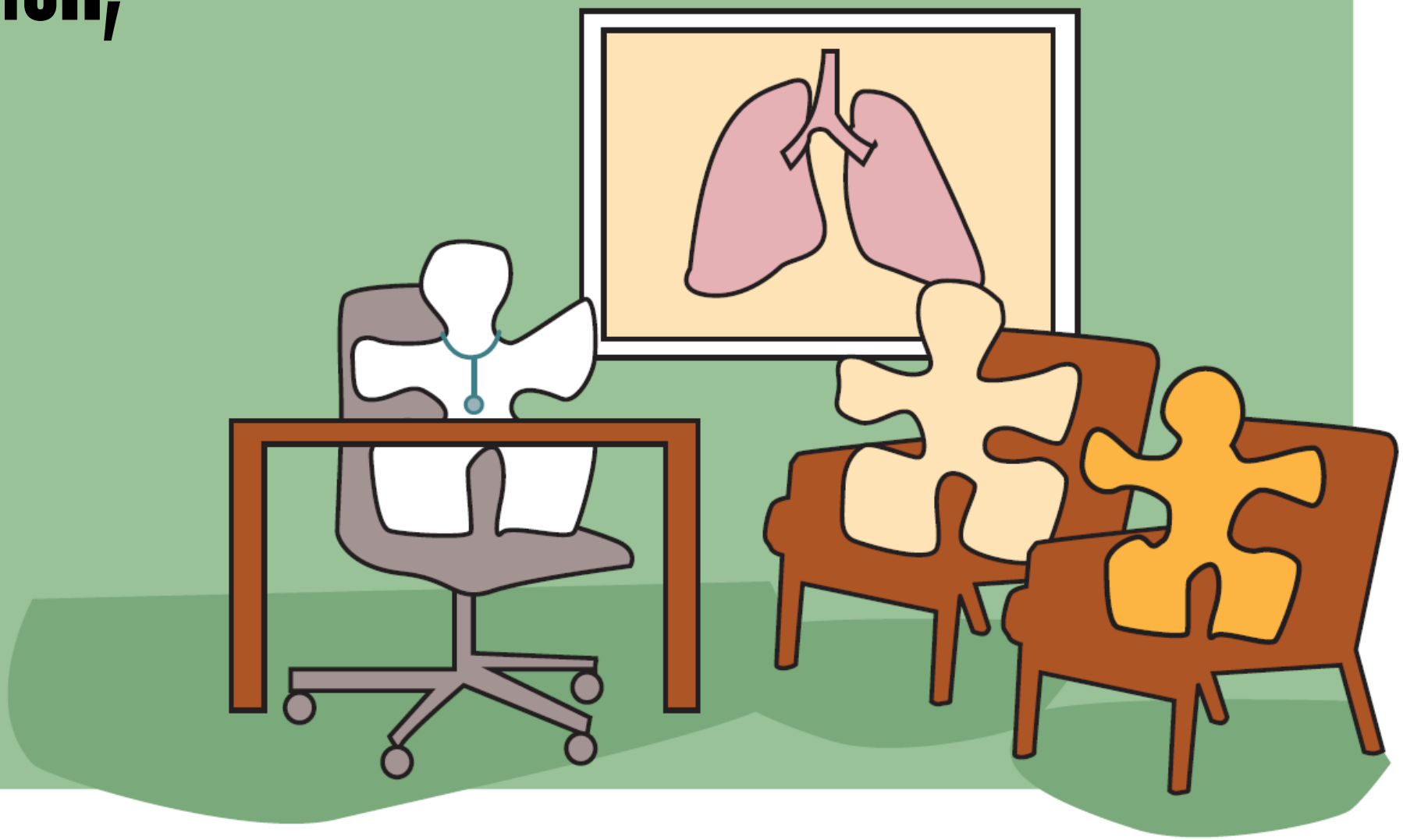

Implementering

- Rammeverk fra Fixen et al, 2005
- Kilde – kommunikasjonsforbindelse – destinasjon
- Utfordring – kilden er tung med mye tekst
- Gi kilden i en hverdagslig, fargeglad flerbrukskommunikasjonsforbindelse som kan ligge på pulten til destinasjonen, og forsterkes av pas/pårørende som brosjyre.

Følsomhet Intern (gul)

Kart over kommunen din

Følsomhet Intern (gul)

- Kart
- Portal
- Øving/simuleringsverktøy

BRUKSANVISNING

Dette er et spill man spiller sammen, og som dreier seg om samhandling. Spillet heter «Sammen», og det er et spill som handler om samspill mellom tjenestene.

Bruksanvisning

Bruk;

Denne spillflaten kan brukes på mange måter.

- Den kan brukes til å vise barn, ungdom og pårørende hvilket tjenestetilbud som finnes der de bor.
- Den kan brukes i opplæring for å gi fagfolk i tjenestene en bedre oversikt over hvem de kan samarbeide med.
- Den kan brukes til å drøfte konsultasjonsrutiner og kommunikasjon mellom ulike tjenester.
- Den kan brukes til å drøfte reelle kasus.
- Den kan brukes til å «spille» eller simulere tverrfaglig samhandling ved bruk av fiktive kasus. For en beskrivelse av hvordan man kan gjøre dette, gå til «slik spiller du» i denne bruksanvisningen.

Målgruppe;

Brukere, pårørende, PPT, kommunepsykologer, familiehus, BUP'er, koordinerende tjenester, barnevern, barnehager, skoler, politikere, kommunalsjefer, rådgivere, helsesykepleiere, fastleger og alle andre som er interessert i å skape et mer helhetlig tjenestetilbud for barn og unge.

Innhold;

Dette spillet har fire integrerte deler; et **spillbrett** med en **oppgavegenerator**, et sett med **forløpsbeskrivelser** og denne **bruksanvisningen**. På **spillbrettet** står det også en del spørsmål spillerne skal besvare når de drøfter en kasus.

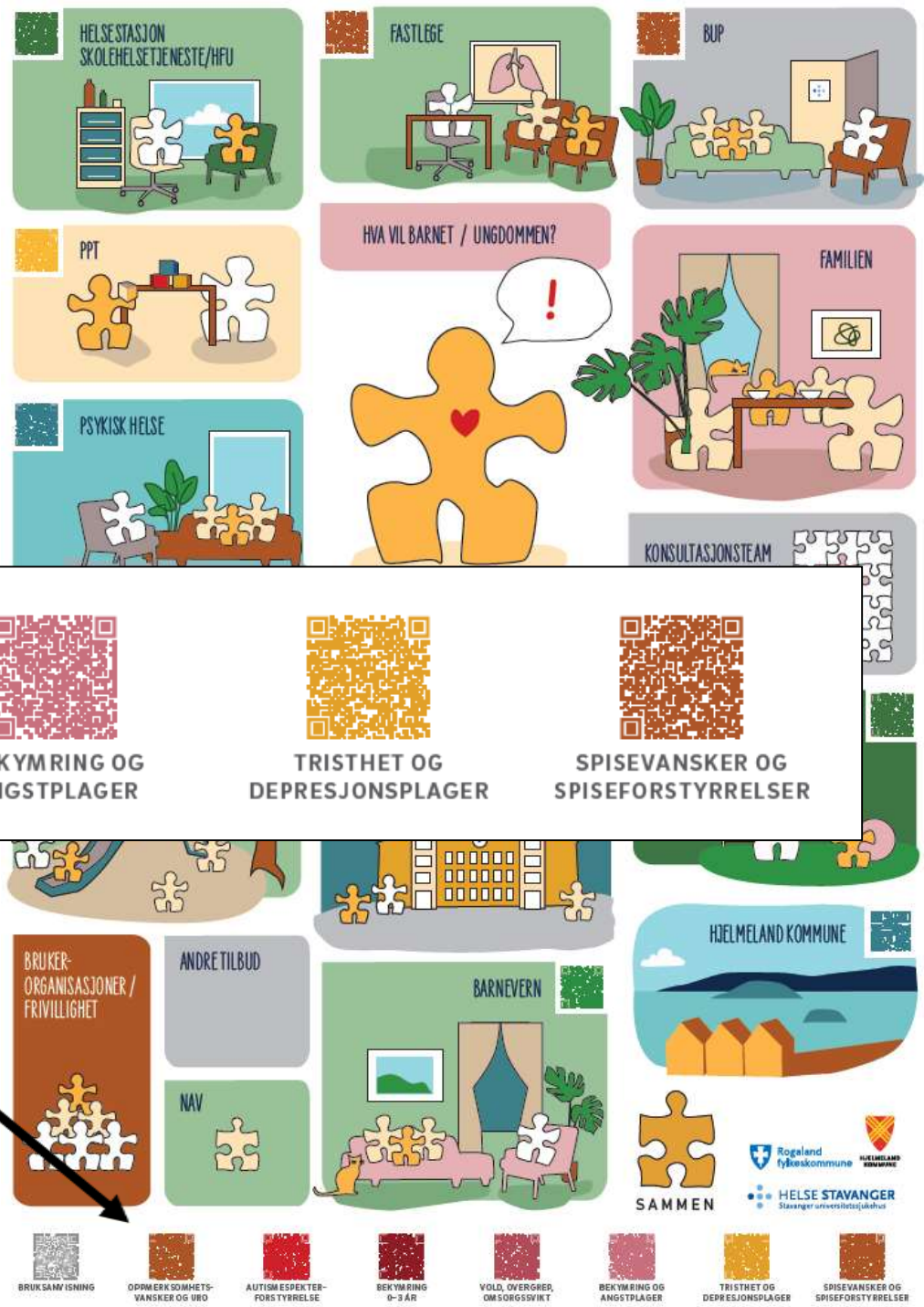

OPPMERKSOMHETS-VANSKER OG URO

AUTISMESPEKTER-FORSTYRRELSE

BEKYMRING 0–3 ÅR

VOLD, OVERGREP, OMSORGSSVIKT

BEKYMRING OG ANGSTPLAGER

TRISTHET OG DEPRESJONSPLAGER

SPISEVANSKER OG SPISEFORSTYRRELSER

GREP,
VIKT
BEKYMRING OG
ANGSTPLAGER
TRISTH
DEPRESJO

HELSESTASJON SKOLEHELSETJENESTE/HFU
FASTLEGE
BUP
PPT
HVA VIL BARNET / UNGDOMMEN?
FAMILIEN
PSYKISK HELSE
KONSULTASJONSTEAM FOR VOLD OG OVERGREP
TILRETTELAGTE TJENESTER
BARNEKONVENSJONEN
OPPGAVE
BARNEHAGE
FYSIO/ERGO
SKOLE
HJELMELAND KOMMUNE
BRUKER-ORGANISASJONER / FRIVILLIGHET
ANDRE TILBUD
BARNEVERN
NAV
SAMMEN
Rogaland fylkeskommune
HJELMELAND KOMMUNE
HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjukehus
BRUKSANVISNING
OPPMERKSOMHETS-VANSKER OG URO
AUTISMESPEKTER-FORSTYRRELSE
BEKYMRING 0–3 ÅR
VOLD, OVERGREP, OMSORGSSVIKT
BEKYMRING OG ANGSTPLAGER
TRISTHET OG DEPRESJONSPLAGER
SPISEVANSKER OG SPISEFORSTYRRELSER

Angstplager

Bekymring og angst er en naturlig del av livet, men kan for noen utvikle seg til et problem. Angstplager kan oppstå som følge av belastninger i barnets hverdag, og det er alltid viktig å vurdere slike plager opp mot barnets totale livssituasjon.

Publisert 07.12.2020 / Sist oppdatert 17.02.2021

Angstplager er den vanligste psykiske helseplagen blant barn og ungdom, og varierer i omfang fra milde til alvorlige plager. Forebygging og tidlige tiltak er viktig.
I dag finnes gode metoder for å hjelpe barn og ungdom med å mestre angst.
Milde til moderate angstplager skal vanligvis bli behandla i kommunen. Moderate til alvorlige angstplager gir rett til behandling i BUP.

Les mer om angstplager hos barn og unge

Hvem gjør hva?

Her finner du informasjon om de ulike tjenestens rolle og ansvar i forhold til barn og unge med angstplager.

Fastlege

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Barnehage

Skole

Følsomhet Intern (gul)

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Her finner du lenker til det som gjelder for helsestasjon og skolehelsetjenesten innen syv forløp for barn og unge med psykiske helseplager.

Publisert 16.02.2021 / Sist oppdatert 22.02.2021

- Angstplager ↗
- Autismespekterforstyrrelse →
- Bekymring for barn 0-3 år →
- Oppmerksomhetsvansker og uro →
- Spisevansker og spiseforstyrrelse →
- Tristhet og depresjonsplager →
- Vold, overgrep og omsorgssvikt →

BARNEKONVENSJONEN
§

HELSESTASJON SKOLEHELSETJENESTE/HFU
FASTLEGE
BUP
PPT
HVA VIL BARNET / UNGDOMMEN?
!
FAMILIEN
PSYKISK HELSE
KONSULTASJONSTEAM FOR VOLD OG OVERGREP
TILRETTELAGTE TJENESTER
BARNEKONVENSJONEN
§
OPPGAVE
?
FYSIO/ERGO
BARNEHAGE
SKOLE
HJELMELAND KOMMUNE
BRUKER-ORGANISASJONER / FRIVILLIGHET
ANDRE TILBUD
BARNEVERN
NAV
SAMMEN
Rogaland fylkeskommune
HJELMELAND KOMMUNE
HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjukehus
BRUKSANVISNING
OPPMERKSOMHETS-VANSKER OG UBO
AUTISMESPEKTER-FORSTYRRELSE
BEKYMRING 0–3 ÅR
VOLD, OVERGREP, OMSORGSSVIKT
BEKYMRING OG ANGSTPLAGER
TRISTHET OG DEPRESJONSPLAGER
SPISEVANSKER OG SPISEFORSTYRRELSER

Barnekonvensjonen

Barn og ungdom har rett til å medvirke.

Publisert 07.12.2020 / Sist oppdatert 07.12.2020

Barnekonvensjonen og barns beste

FN's barnekonvensjon sikrer barn og ungdom grunnleggende rettigheter i møtet med tjenesteapparatet. Disse rettighetene er også forankret i Grunnlovens § 104.

Barnekonvensjonen sier at «alle avgjørelser og handlinger som retter seg mot et barn» skal gjøres med sikte på å ivareta «barnets beste». Hva som er barnets beste kan ikke vurderes uten at barnet har fått mulighet til å medvirke.

Dette forutsetter at:

- Barnet har fått til strekkelig informasjon på en måte som er tilpasset alder og modenhet.
- Barnet har fått mulighet til å uttale seg fritt (og på en måte de opplever som trygg.)
- Barnets rett til privatliv er ivaretatt, også med tanke på hvordan voksne håndterer det barn forteller.

Det er altså ikke nok at oppvekstarbeidere og helsepersonell har en intensjon om å ivareta barnets beste. Det må etableres en forståelse av barn som selvstendige rettighetshavere, og tjenestene skal etablere arbeidsmåter og rutiner som sikrer at barns grunnleggende rettigheter ivaretas i praksis.

Disse prinsippene har også konsekvenser for tjenester som samarbeider om tiltak for barnet - barnet må være en del av samarbeidet! Når barn henvises fra en instans til en annen må ivaretakelse av barnets grunnleggende rettigheter være en del av denne prosessen i alle ledd.

Kommunikasjon med barn

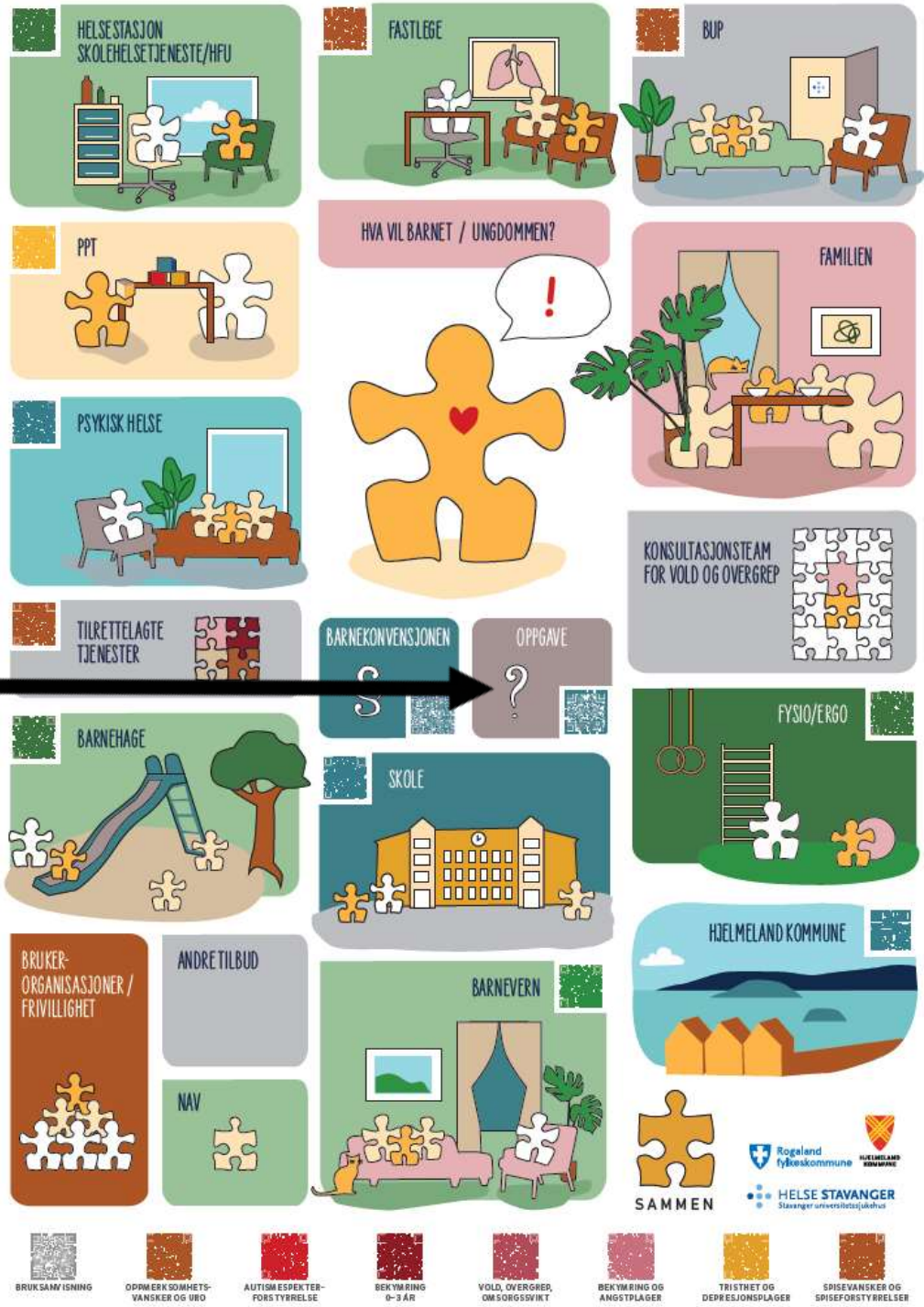

Følsomhet Intern (gul)

Oscar på skolen.

Læreren til Oscar (15) har observert at han han spiser lite for tiden. De synes han er blitt merkbart tynnere de
samtale med Oscar.

Oscar sier han ikke vil slanke seg, men er heller ikke fornøyd med hvordan han ser ut. Han oppgir å ha mar
forteller læreren at han er usikker på egen seksualitet og har vært det siden han var 10 år. Dette har han ik
nærmeste vennene.

Han forteller at han kommer fra en velstående familie, og opplever mange krav og lite romslighet fra foreld

Hvordan kan skolen gå fram for å hjelpe Oscar?

Hvordan kan de sikre at Oscar sine rettigheter blir ivaretatt i prosessen?

Hvem kan de samarbeide med, og hva kan de gjøre?

NY KASUS

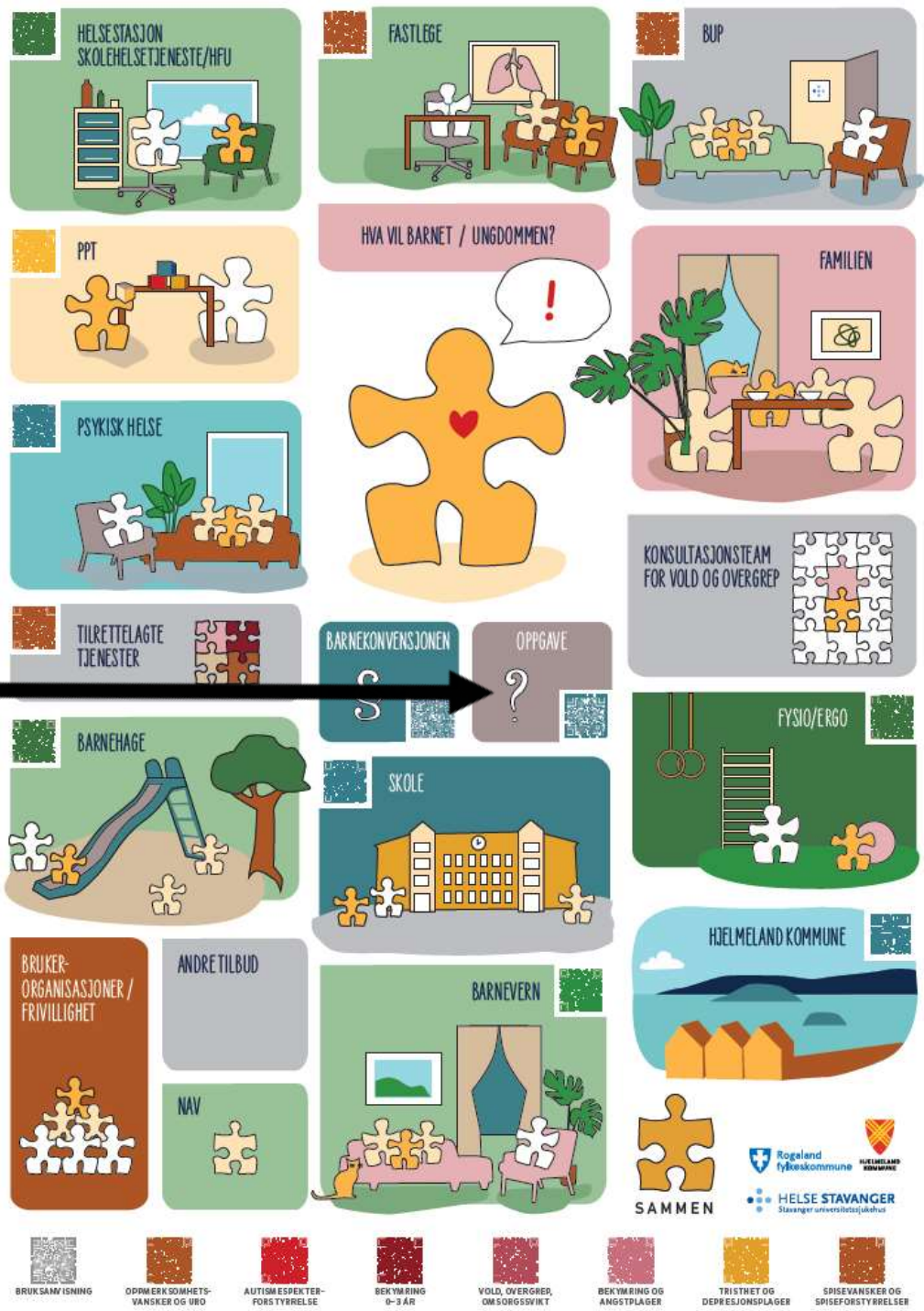

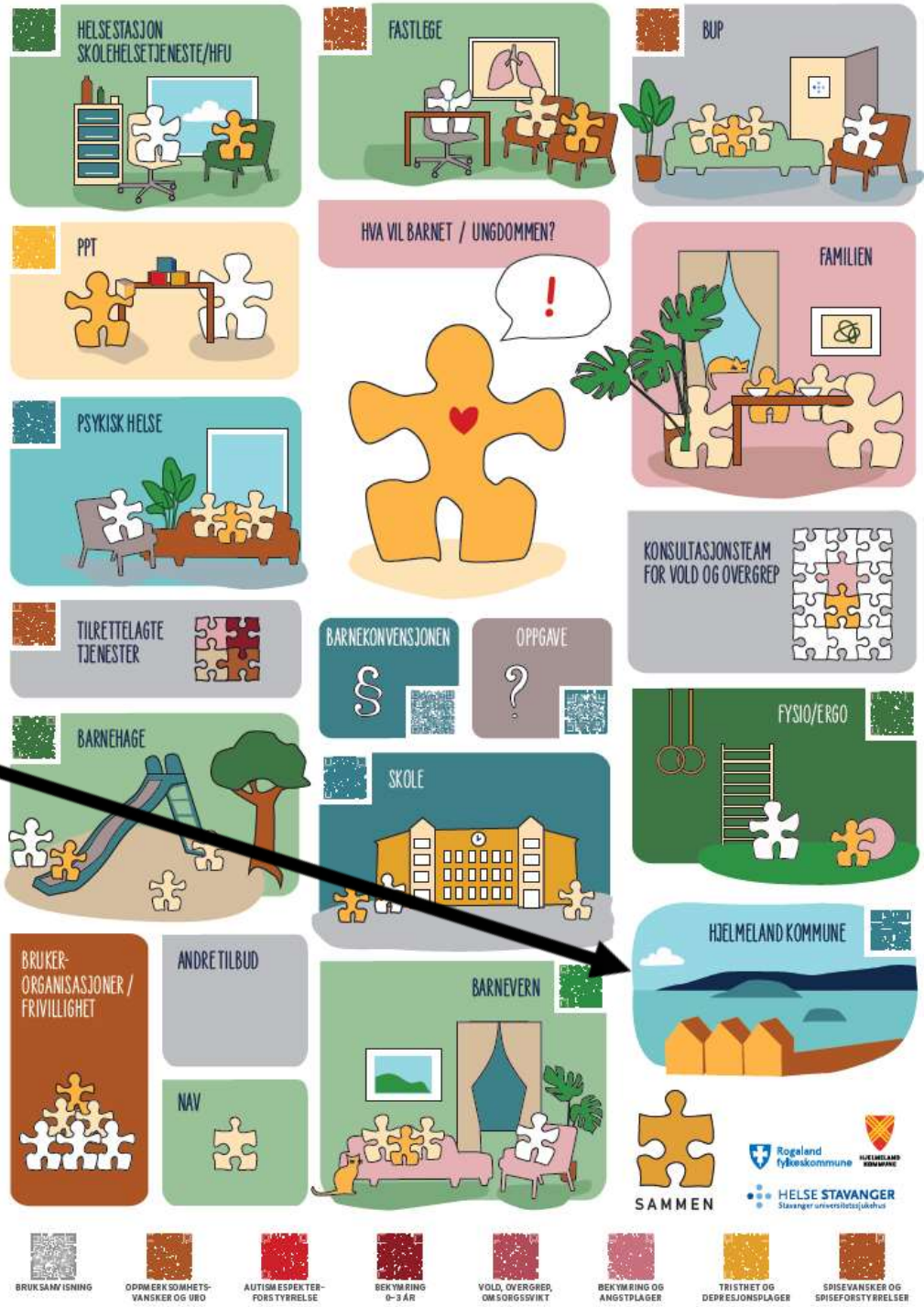

Følsomhet Intern (gul)

KART

Portal

GREP,
VIKT
BEKYMRING OG
ANGSTPLAGER
TRISTH
DEPRESJO

HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE/HFU
FASTLEGE
BUP
PPT
HVA VIL BARNET / UNGDOMMEN?
FAMILIEN
PSYKISK HELSE
KONSULTASJONSTEAM
FOR VOLD OG OVERGREP
TILRETTELAGTE
TJENESTER
BARNEKONVENSJONEN
OPPGAVE
BARNEHAGE
FYSIO/ERGO
SKOLE
HJELMELAND KOMMUNE
BRUKER-
ORGANISASJONER /
FRIVILLIGHET
ANDRE TILBUD
BARNEVERN
NAV
SAMMEN
Rogaland fylkeskommune
HJELMELAND KOMMUNE
HELSE STAVANGER
Stavanger universitetssjukehus
BRUKSANVISNING
OPPMERKSOMHETS-
VANSKER OG URO
AUTISMESPEKTER-
FORSTYRRELSE
BEKYMRING
0–3 ÅR
VOLD, OVERGREP,
OMSORGSSVIKT
BEKYMRING OG
ANGSTPLAGER
TRISTHET OG
DEPRESJONSPLAGER
SPISEVANSKER OG
SPISEFORSTYRRELSER

Øvings/simuleringsverktøy

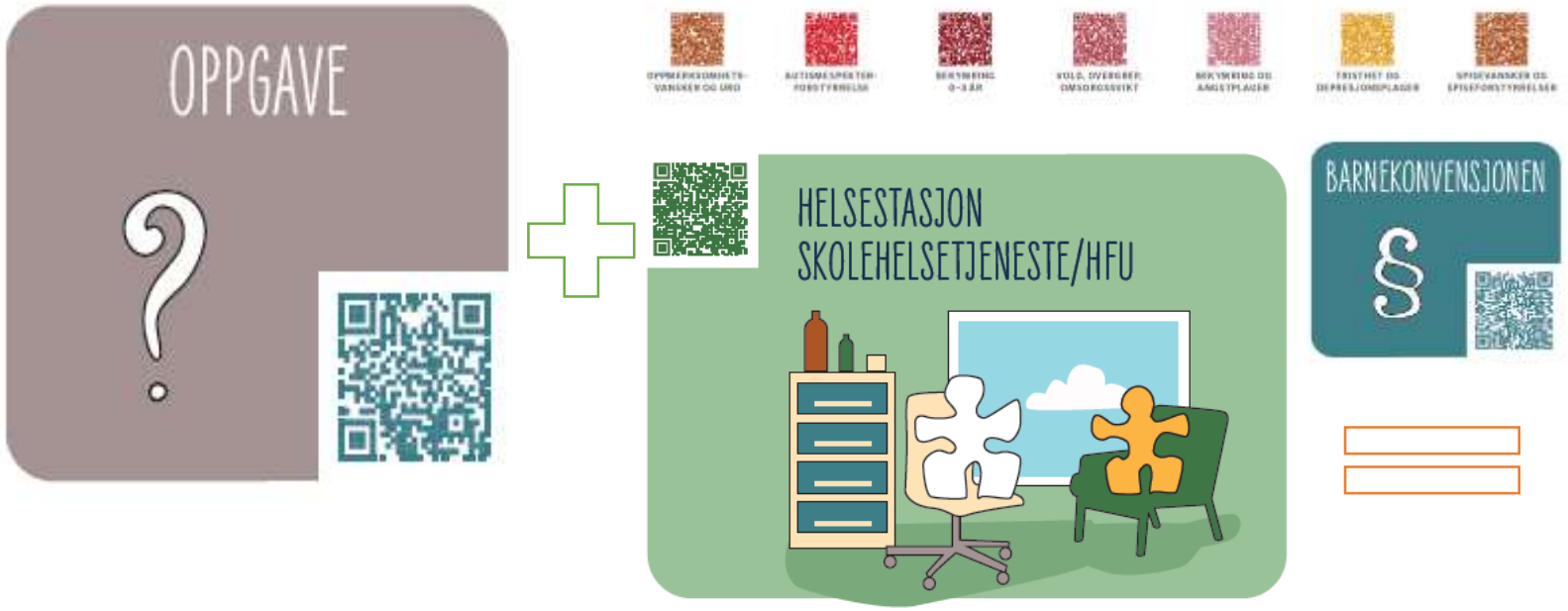
OPPGAVE
?
HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE/HFU
BARNEKONVENSJONEN
§

OPPGAVE
?

HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE/HFU

BARNEKONVENSJONEN
§

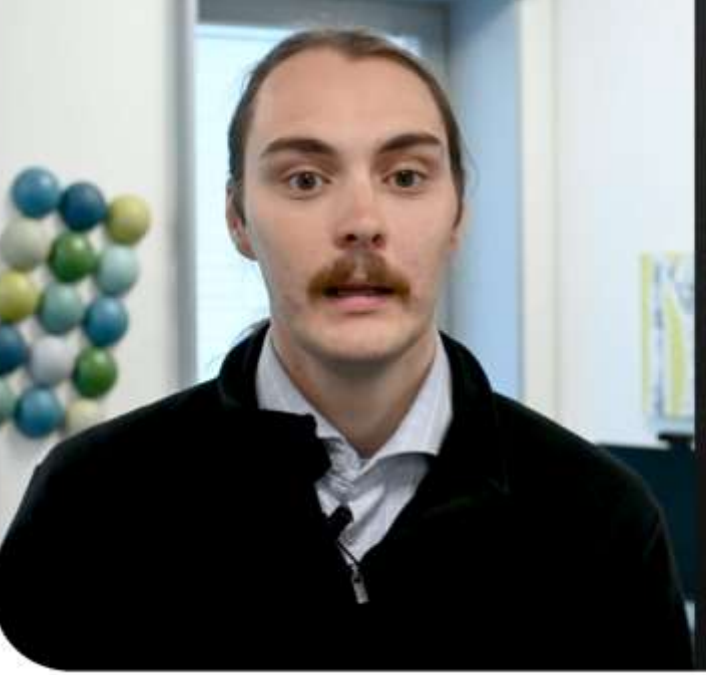

SKOLEALDER

- Problem med finmotorikk
- Dyskalkuli – diagnostisert 2. vgs
- Aldri noe PPT
- IOP / spesialundervisning i matte
- Mellomtrinnet – muntlige prøver
- Helsesøster – siden 3. klasse

PAKKEFORLØP FOR PSYKISK HELSE OG RUS

HOVEDMÅL

Mer koordinerte forløp og betre samhandling

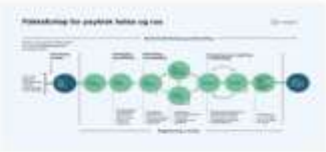

- TREKK NY OPPGAVE HVIS DEN IKKE PASSER.
- TREKK NY OPPGAVE NÅR DERE ØNSKER Å GÅ VIDERE.
- IKKE VÆR REDD FOR Å LØFTE DISKUSJONENE TIL TEMA DERE TENKER ER RELEVANTE.

17:22

Oscar på skolen.

Læreren til Oscar (15) har observert at han han spiser lite for tiden. De synes han er blitt merkbart tynnere de
samtale med Oscar.

Oscar sier han ikke vil slanke seg, men er heller ikke fornøyd med hvordan han ser ut. Han oppgir å ha mar
forteller læreren at han er usikker på egen seksualitet og har vært det siden han var 10 år. Dette har han ik
nærmeste vennene.

Han forteller at han kommer fra en velstående familie, og opplever mange krav og lite romslighet fra foreld

Hvordan kan skolen gå fram for å hjelpe Oscar?

Hvordan kan de sikre at Oscar sine rettigheter blir ivaretatt i prosessen?

Hvem kan de samarbeide med, og hva kan de gjøre?

NY KASUS

Gruppe 3

Hvordan var totalopplevelsen din av e-læringskurset?

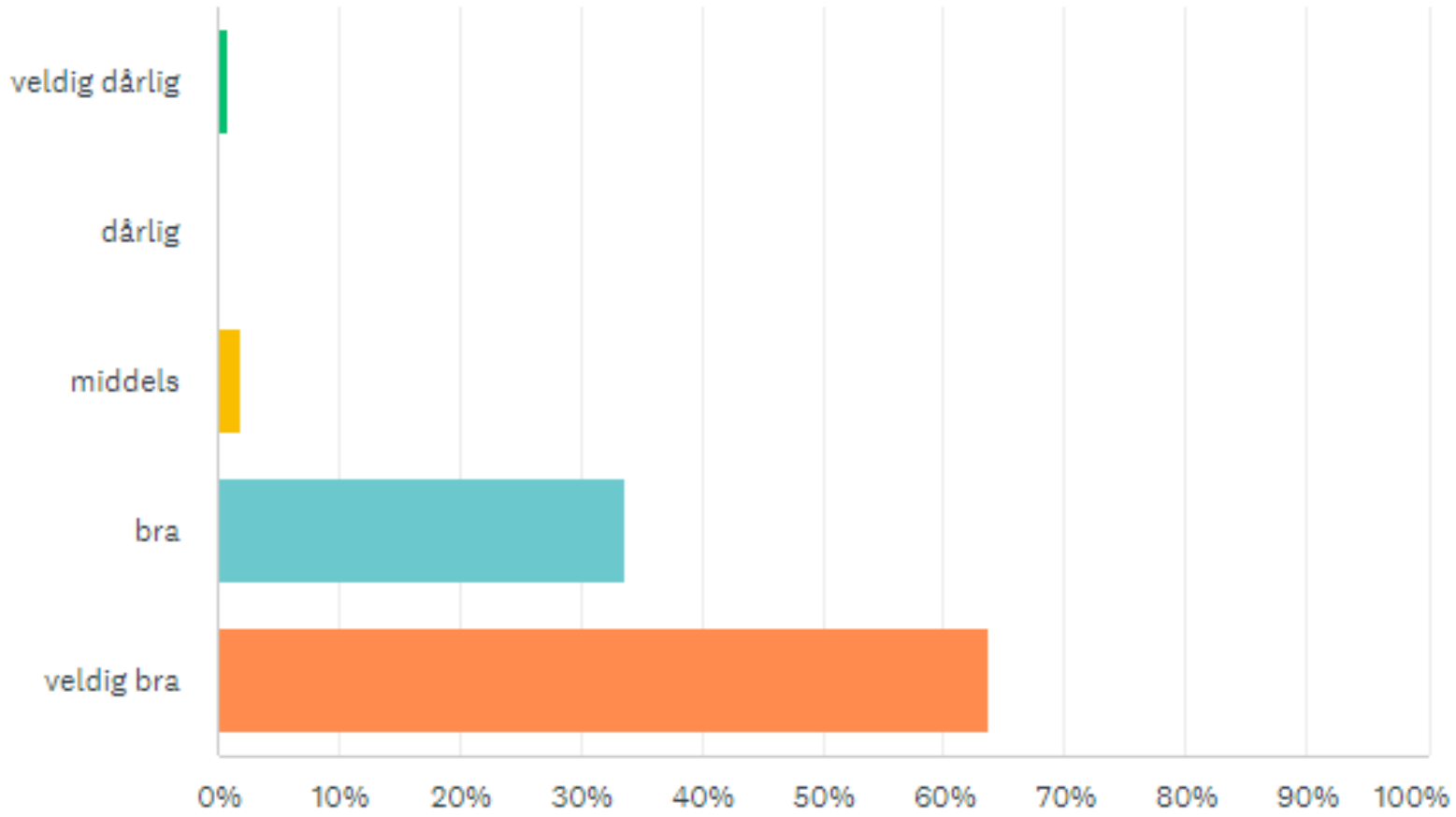

– Jeg tror et bedre samspill mellom helsetilbudene vil hjelpe mange.

– Den gleden vi så i han da han kunne være seg selv var enorm. Vi hadde ikke sett den gleden i barnet vårt på mange år, sier Kari Tolo.

Andre ringvirkninger/synergier

- Avklaringsmøter – med barn og unges helsetjeneste
- Sammen-møter kommune og BUP – statistikk o.l. (Power BI – faglig rapport BUP)
- Nyansatte

Lars.ravn.ohlckers@sus.no

-

sammenkartet.no

-

Takk for meg!

Implementeringsguide

Barn og unges helsetjeneste

InnoMeds erfaringer med barn og unges helsetjeneste

Barn og unges helsetjeneste

- Helse Fonna
- Helse Bergen
- Helse Møre og Romsdal
- Helse Nord-Trøndelag
- Kristiansand kommune

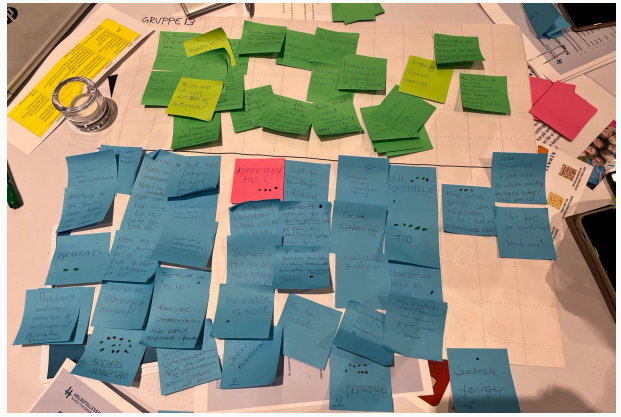

Innsiktsworkshop i Helse Nord-Trøndelag

Arbeidssamling i Helse Møre og Romsdal

Forankring → Innsikt → Tjenesteutvikling → Implementering

IMPLEMENTERINGSGUIDE:
TA I BRUK BARN OG UNGES HELSETJENESTE

HELSE FONNA

InnoMed

Innledning

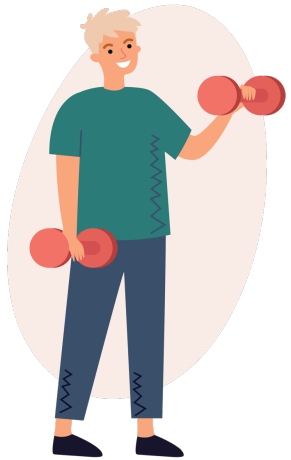

Barn og unges helsetjeneste startet som et samhandlingsprosjekt i Helse Fonna. Flere helseforetak og kommuner har nå begynt å implementere modellen og ta i bruk samhandlingsforløp som verktøy for å skape mer helhetlige og sammenhengende tjenester til barn og unge.

Vi har utviklet denne guiden som kan brukes som støtte og hjelp i lokale prosjekter som ønsker å ta i bruk metodikk fra Barn og unges helsetjeneste.

Bakgrunn

I prosjekt Barn og unges helsetjeneste samarbeider brukere av tjenestene, fastleger, fagfolk i kommunale tjenester og i spesialisthelsetjenesten om å skape mer helhetlige og sammenhengende hjelpetjenester for barn og unge.

Målet er at barn og ungdom skal få rett hjelp hos riktig tjeneste og at tiltakene fra ulike tjenester henger sammen slik at det oppleves som et helhetlig tilbud for barnet/ungdommen det gjelder og familien.

I de lokale prosjektene arbeides det med:

- Å forankre utviklingsarbeidet og involvere brukere og fagfolk i en felles satsing
- Å skape arenaer for samhandling og kulturbygging der brukere og fagfolk møtes på tvers av tjenester
- Å ta i bruk samhandlingsforløpene som verktøy og videreutvikle dem slik at de tilpasses lokale forhold.
- Å sette inn tiltak for å lage et mer sammenhengende hjelpetilbud til barn og unge lokalt

Avgrensninger

Guiden beskriver ulike faser som anbefales å gjennomføre for å implementere barn og unges helsetjeneste.

Innholdet tar utgangspunkt i prosessene som Helse Fonna har gjennomført, supplert med erfaringer fra Helse Stavanger, Helse Bergen, Helse Førde og Helse Møre og Romsdal.

Guiden utgjør en verktøykasse og skal fungere som støtte og hjelp for prosjekter som ønsker å ta i bruk Barn og unges helsetjeneste lokalt, men merk at stegene må tilpasses lokale forhold.

Hovedfaser

Kvikk-guiden er delt inn i fire hovedfaser:

For hver fase er det definert aktiviteter, tips og råd og lenker til verktøy, rapporter og eksempler fra andre prosjekter som har erfaring med barn og unges helsetjeneste.

Oppsummering

Guiden beskriver fire hovedfaser som anbefales å gjennomføre for å implementere barn og unges helsetjeneste. For hver fase er det definert ulike steg i prosessen. Hver steg inneholder aktiviteter, tips og råd og lenker til verktøy, rapporter og eksempler fra andre prosjekter som har erfaring med barn og unges helsetjeneste.

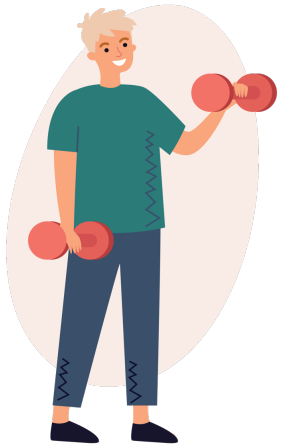

Hovedfaser	Steg					
Avklare behov og etablere prosjekt	Avklare behov	Formulere målet for prosjektet	Etablere prosjekt	Etablere styringsgruppe eller referansegruppe	Lær av andre	
Forankre og kommunisere	Forankre prosjektet i Helsefellesskapsstrukturen	Involver brukere i prosjektet	Involver ledere underveis	Opprett nettverk av ressurspersoner	Vær offensiv i kommunikasjonen	
Bli kjent med samhandlings-forløpene	Hensikt med samhandlingsdager	Hvordan arrangere samhandlingsdager	Program for samhandlingsdagene	Hensikt med arbeidssamlinger	Hvordan arrangere arbeidssamlinger	Inngå i forvaltningsmodell
Ta i bruk samhandlings-forløpene	Tiltak for å ta i bruk samhandlingsforløpene	Lage kart over tjenestene	Tiltak for å gjøre tjenestene mer sammenhengende	Gevinstrealisering og resultater		

HELSE FONNA InnoMed

Avklare behov og etablere prosjekt

Forankre og kommunisere

Bli kjent med samhandlings-forløpene

Ta i bruk samhandlings-forløpene

Avklare behov og etablere prosjekt

Mange barn, unge og familier møter på utfordringer og trenger hjelp og støtte fra en eller flere tjenester. For at hjelpen de får skal være sammenhengende og helhetlig, må tjenestene ha god kjennskap til hverandre og det må være tydelig hvem som kan hjelpe med hva.

Før man går i gang med et lokalt prosjekt for å skape mer sammenhengende hjelpetilbud til barn og unge, er det viktig at man har et klart bilde av de lokale utfordringene og at man lager en prosjektorganisering som svarer på det lokale behovet.

Hva er Barn og unges helsetjeneste?

Steg

- Avklare behov
- Formulere målet for prosjektet
- Etablere prosjekt
- Etablere styringsgruppe eller referansegruppe
- Lær av andre

Avklare behov

Kartlegg det lokale utfordringsbildet for å tydeliggjøre behovet for prosjektet. Still spørsmålet: Hvilke utfordringer har vi i samhandlingen lokalt og hvorfor trenger vi Barn og unges helsetjeneste her hos oss?

Kartlegg det lokale utfordringsbilde

Det er gjennomført et bredt innsiktsarbeid nasjonalt som dokumenterer samhandlingsutfordringene i tilbudet til barn og unge. Det kan være klokt å bygge på innsikten fra disse rapportene i beskrivelsen av det lokale utfordringsbildet (se Tips og råd).

Det finnes per i dag ingen validerte kartleggingsverktøy som kan brukes for å få innsikt i hvordan samhandlingen fungerer lokalt. For å finne de konkrete utfordringsområdene kan man benytte lokal statistikk, tall og fakta. En kan også arrangere workshop der fagfolk jobber med å identifisere og kategorisere de lokale utfordringer i samhandlingen.

Noen eksempler på relevant statistikk er:

- Tall på henvisninger og avslagsprosent til BUP.
- Henvisningsrater og pasientgrunnlag fra de ulike kommunene i opptaksområdet, se gjerne på antall pasienter per 1000 barn og unge innbyggere.
- Kommuner som innfører Bedre Tverrfaglig Innsats har gjort 0-punkts undersøkelser som kan være nyttig å hente tall fra.
- Tall fra UngData undersøkelser i kommunen.
- Tall på barn og unges bruk av hjelpetjenester i kommunen.

Basert på tallmaterialet oppsummerer man det lokale utfordringsbildet. Det viktige er at man peker på hvilke gevinster som kan oppnås gjennom prosjektet og lager en plan for hvordan prosjektet skal svare på utfordringsbildet.

Tips og råd

Rapporter som er relevante som grunnlagsdokumenter:

- Ungdom med uavklart tilstand – Ukom
- Barneombudets rapport: Hvem skal jeg snakke med nå? – Barneombudet
- Jeg skulle hatt BUP en koffert – Barneombudet
- Psykisk helsearbeid for barn og unge – Helsedirektoratet
- Sammen om barn og unges psykiske helse – Helsedirektoratet
- Dokument 3:13 (2020–2021) (riksrevisjonen.no)
- Microsoft Word - Rapport28November.docx (helsedirektoratet.no)
- Sluttrapport StimuLab 2021 — Livshendelsen - Alvorlig sykt barn

Eksempler og verktøy

- Flere prosjekter har utviklet enkle spørreskjema som de har sendt ut i forkant av prosjektet og som gir et nyansert bilde av de lokale utfordringene:
    - Spørreskjema Helse Førde
    - Spørreskjema Møre og Romsdal
- I Helse Vest er det publisert en rapport på bakgrunn av NPR tall som viser henvisningsrater fra hver kommune og avslagsprosent.

Avklare behov og etablere prosjekt

Forankre og kommunisere

Bli kjent med samhandlings-forløpene

Ta i bruk samhandlings-forløpene

Forankre og kommunisere

Forankring er avgjørende for å lykkes med et prosjekt, og skjer gjennom systematisk og strategisk involvering av alle berørte parter. For å sikre god forankring fra oppstart er det klokt å bruke tid på å kartlegge hvem som er interessenter for prosjektet, og når og hvordan de skal informeres og involveres.

Det er også viktig å jobbe med en tydelig kommunikasjonsstrategi gjennom hele prosjektperioden.

Hvem skal involveres og hvordan?

Steg

- Forankre prosjektet i Helsefellesskapsstrukturen
- Involver brukere i prosjektet
- Involver ledere underveis
- Opprett nettverk av ressurspersoner
- Vær offensiv i kommunikasjonen

Avklare behov og etablere prosjekt

Forankre og kommunisere

Bli kjent med samhandlings-forløpene

Ta i bruk samhandlings-forløpene

Bli kjent med samhandlingsforløpene

For å bli kjent med samhandlingsforløpene som et verktøy i samhandlingen, anbefales det at man har flere typer arrangementer i løpet av prosjektperioden.

Vi har skilt mellom to typer arrangementer som har ulik hensikt og innhold:

1. Samhandlingsdager med fokus på kulturbygging
2. Arbeidssamlinger om faglig innhold i samhandlingsforløpene

I det følgende finner du konkrete råd og tips om hvordan dere kan legge opp arrangementene.

Arrangementer i prosjektperioden

Steg

- Hensikt med samhandlingsdager
- Hvordan arrangere samhandlingsdager
- Program for samhandlingsdagene
- Hensikt med arbeidssamlinger
- Hvordan arrangere arbeidssamlinger
- Inngå i forvaltningsmodell

Avklare behov og etablere prosjekt

Forankre og kommunisere

Bli kjent med samhandlings-forløpene

Ta i bruk samhandlings-forløpene

Ta i bruk samhandlingsforløpene

Ta i bruk samhandlingsforløpene handler om planlegging og gjennomføring av ulike typer tiltak for å:

1. Ta i bruk samhandlingsforløpene i tjenestene
2. Lage kart over tjenestene til barn og unge
3. Gjøre tjenestene mer sammenhengende for barn og unge

Scenario om bruk av forløp

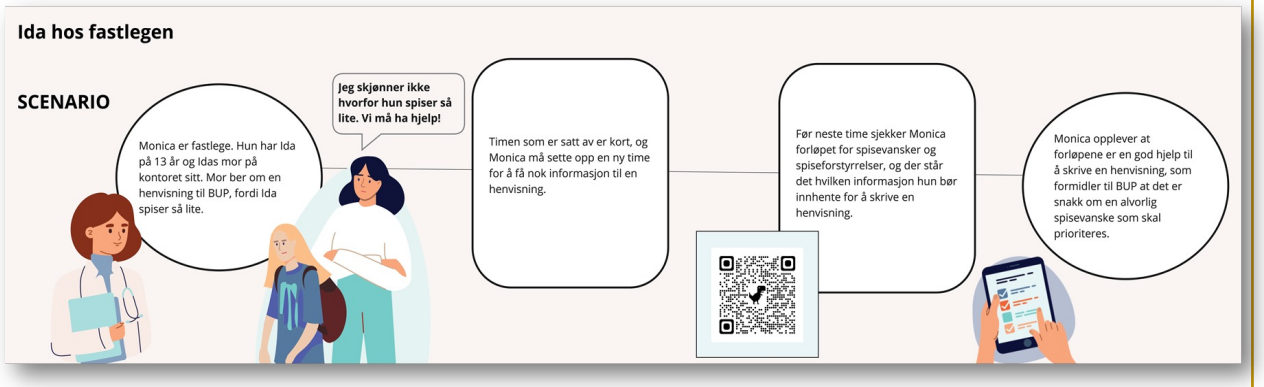

Steg

- Tiltak for å ta i bruk samhandlingsforløpene
- Lage kart over tjenestene
- Tiltak for å gjøre tjenestene mer sammenhengende
- Gevinstrealisering og resultater

Kommende aktiviteter InnoMed

- Kompetansenettverksmøte
  - **10. mai**
- Søknadsrunder prosessveiledning
  - Neste søknadsfrist: **18. august**